

HANDBOK

STAD FÖR STAD

Länsstyrelser
Skåne

STAD FÖR STAD

HANDBOK

Länsstyrelsen
Skåne

Andra upplagan © 2024 Frälsningsarmén

Alla rättigheter förbehållna. Inga delar av detta material får reproduceras eller omarbetas utan skriftligt tillstånd från Frälsningsarmén. Materialet får publiceras och tryckas av Länsstyrelsen Skåne. Materialet får också spridas och nyttjas obegränsat av Länsstyrelsen Skåne och andra aktörer. Vid publicering, spridning och nyttjande skall hänvisning göras till Frälsningsarmén.

Utgivaren har inget ansvar för URL-adresser eller tredje parts-webbsidor som finns refererade till i boken. Utgivaren kan inte garantera att innehållet i de hänvisade sidorna finns, är riktiga eller lämpliga. Webbsidorna har kontrollerats och markerats med månad och år samt huruvida adressen är aktiv.

Grafisk formgivning och illustrationer: Sara Luukkanen, LuukDESIGN AB

Omslagsfoto: Standret, Freepik.¹

Tryck: ColourCenter, Helsingborg, oktober 2024

Frälsningsarmén (Org. nummer: 80 20 06-1688)

Nybrogatan 79 B, 114 41 Stockholm

08-562 282 00

info@fralsningsarmen.se

DEDIKERING

Tillägnat tjejen i den bruna soffan. Din resa blev vår.

"Injustice anywhere is a threat to justice everywhere. We are caught in an inescapable network of mutuality, tied in a single garment of destiny. Whatever affects one directly affects all indirectly"

- Martin Luther King Jr.

"Jag kan inte ensam förändra världen, men jag kan kasta en sten i vattnet för att skapa många krusningar." (Parafra)

- Moder Teresa

"You are a co-creator of love in the world"

- Richard Rohr

INNEHÅLL

FÖRORD	1
SAMVERKANSPARTER	3
INLEDNING	5
STEG 0: Borde vi börja? Hur börjar vi?	16
UTFORSKA	28
STEG 1: Identifiera utgångspunkten	30
STEG 2: Kartlägg problembilden	39
STEG 3: Aktivera möjliga samverkansaktörer	56
UTRUSTA	64
STEG 4: Skapa en kunskapsbank	66
STEG 5: Utveckla ett samordnings- och nätverksarbete	74
UTFÖRA	88
STEG 6: Ta fram en lokal samverkansplan	90
STEG 7: Ta fram en rutin för enskilda ärenden	102
AVSLUTNING	114

FÖRORD

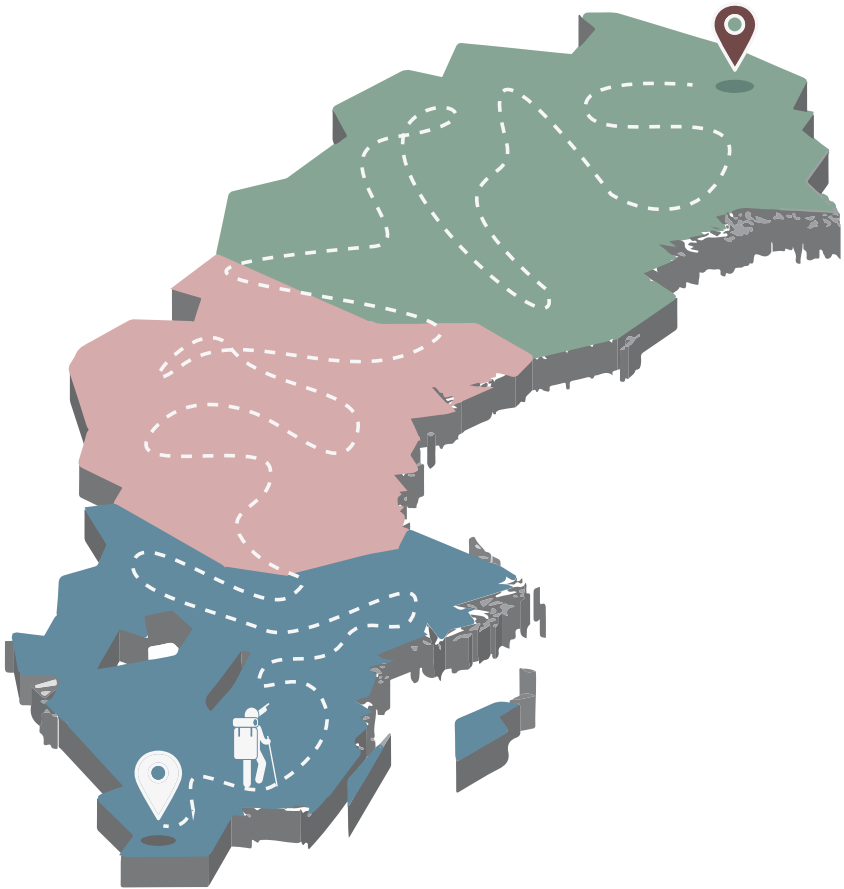
Det sägs att en resa på tusen mil börjar med ett enda steg. Det har Frälsningsarmén i Helsingborg fått erfaara gång efter annan i sitt utvecklingsarbete mot människohandel.

Hösten 2015 gav sig den nyinflyttade helsingborgaren och juristen Emma Cotterill ut för att ta reda på förekomsten av människohandel i staden med stöd av bland andra hotell, polis och socialtjänst. Ingen visste att de där första stegen skulle komma att bli så viktiga, eller att stegen skulle bli så väldigt många. Att arbeta för förändring kräver många samtal, insatser och människor. Framförallt kräver det tid, vilja och engagemang. Helsingborg har genom sina många samverkanspartners gjort en förändringsresa, stärkt den gemensamma insatsen och blivit en motståndskraftig stad med förmåga att förebygga och bekämpa människohandel. Klar blir man aldrig men med ett nätverk med kontinuerlig vaksamhet och gemensamma prioriteringar är staden en förebild för lokal samverkan.

Genom åren har pionjärteamet med Emma Cotterill och Marija Sunnliden i spetsen kastats mellan hopp och förtvivlan, möjligheter och stängda dörrar i sin strävan att hjälpa personer utsatta för människohandel och prostitution. Deras arbete för att hjälpa en person i taget har gett viktiga erfarenheter till vägar för fungerande samverkan. Resan som Frälsningsarmén tillsammans med nätverket i Helsingborg gjort har mynnat ut i en modell för lokal samverkan som vi presenterar i denna skrift. Till stöd och inspiration för andra som vill ta lokala initiativ och bidra till att Sverige blir ett land fritt från människohandel – stad för stad!

Välkommen med på resan!

SVERIGE OCH MÄNNISKOHANDEL

Människohandel måste bekämpas stad för stad, eftersom den pågår i hela vårt land. Från norr till söder, i storstäder och på mindre orter. Detta material riktar sig framförallt till er som inte redan arbetar med frågan, som inte upplever er vara experter men som vill vara en del av arbetet med att göra Sverige fritt från människohandel. Stad för stad-materialiet kan ta er en bit på vägen.

SAMVERKANSPARTER

LÄNSSTYRELSEN SKÅNE

Länsstyrelserna har i uppdrag av regeringen att bistå i genomförandet av den nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor, inklusive prostitution och människohandel för sexuella ändamål. Från år 2021 har Länsstyrelserna även i uppdrag att bidra till att stärka statliga och kommunala verksamheters förmåga att förebygga och bekämpa prostitution och människohandel, samt verka för regional likvärdighet i arbetet. Länsstyrelsen Skåne har delfinansierat projektet Stad för stad genom vilket detta material arbetats fram.

För mer information om arbetet mot människohandel läs på Länsstyrelsen Skånes hemsida.

FRÄLSNINGSARMÉN

Frälsningsarmén kommer dagligen i kontakt med människohandeln i Sverige genom sitt omfattande sociala arbete. Utsatta personer kommer till Frälsningsarméns sociala center och kårer. Frälsningsarmén arbetar också specialiserat mot människohandel utifrån tre inriktningar: förebyggande arbete, praktiskt skydd och stöd och återintegration. I Helsingborg drivs ett arbete mot människohandel och prostitution som startade 2015.

Emma Cotterill, som sammanställde Stad för stad-materialet, är utbildad jurist och arbetade när materialet togs fram med verksamhetsutveckling inom ramen för människohandelsfrågan. Hon har arbetat mot människohandel sedan 2009 i Storbritannien

för bland annat Hope for Justice. Under sin tid för Frälsningsarmén i Sverige var Emma Cotterill bland annat med och utvecklade det Nationella Stödprogrammet, NSP, och ledde utvecklingen av arbetet mot människohandel i Helsingborg och Respekt Thai (respektthai.com).

För mer information om Frälsningsarméns arbete mot människohandel: www.fralsningsarmen.se/manniskohandel

INLEDNING

*“Even in a world which is being shipwrecked, remain
brave and strong.”*

– Hildegard von Bingen

*“We are only as strong as we are united, as weak as we
are divided.”*

– J.K. Rowling, Harry Potter and the Goblet of Fire

DEN BRUNA SOFFAN

På Frälsningsarmén i Helsingborg fick vi ett samtal en eftermiddag ganska snart efter att vi dragit igång vårt arbete mot människohandel, från en ung kvinna som var orolig för sin kompis. Hon var märkbart stressad och pratade så osammanhängande de första minutrarna att vi inte var helt säkra på vad hon ville. Kanske ville hon ha en matkasse? Nej, till slut fick hon fram att hon hade läst i tidningen någonting om att Frälsningsarmén arbetade mot människohandel och hon hade letat upp vårt nummer. Hon sa: “jag tror att min vän är utsatt för människohandel.” “OK” sa vi, “Vill du berätta varför du tror det?” Kompisen berättade i fragment om en kvinna som under lång tid kämpat med missbruk och en pojkvän som sålde henne till andra för att tjäna pengar. Nu hade våldet eskalerat och hon hade lämnat den gemensamma bostaden.

Ett par timmar senare satt vi i en brun soffa som luktade rök hemma hos en släkting till kvinnan. Hon pratade i 100 kilometer i timmen och berättade om år av misshandel, misär och sexuell

exploatering i olika miljöer. Hon berättade hur hon polisanmält saker som hänt henne, brott som begåtts av olika personer, men att hon antingen inte blivit trodd eller så hade förundersökningen lagts ner. Hon uttryckte därför tydligt att polisen ville hon inte gå till, "för det hjälper inte." Hon ville inte heller gå till socialen för där "dömer de mig". Men så var hon rädd...rädd för att lämna...rädd för att stanna. Och så hade det gått upp för henne att hon faktiskt ville leva! Det var därför hon hade rymt, hon ville inte mer.

Så där i den bruna soffan började vi långsamt arbeta fram en plan tillsammans för att hjälpa kvinnan. Den där planen hann sedan ändras och utvecklas många gånger. Den kom att involvera både socialtjänst och polis (med hennes samtycke), och många andra viktiga samhällsaktörer. Tillsammans med denna modiga kvinna fick vi upptäcka i realtid både det som fungerar och inte fungerar med vårt svenska skyddsnet för människohandelsoffer. De rättigheter som finns men inte alltid är tillgängliga för de som behöver dem mest. Framförallt fick vi vandra jämsides med en överlevare som fattat mod att lämna ett mörkt hål bakom sig.

Den där bruna, rökdoftande soffan kom att bli avstampet för ett annat liv för tjejen, men även för oss. För människohandel lämnar ingen oberörd.

VAD ÄR STAD FÖR STAD OCH VARFÖR BEHÖVS DET?

Stad för stad är ett metodmaterial som utvecklats inom ramen för ett projekt med samma namn där Frälsningsarmén i Helsingborg och Länsstyrelsen i Skåne samverkat. Det beskriver en process som kan hjälpa lokalsamhällen att öka sin gemensamma förmåga att förebygga, motverka och bekämpa människohandel och prostitution.

Människohandel finns överallt. Därför behöver vi göra detta arbete. Handeln finns i stora som små städer, ute på landet och inne i centrum. Som samhällsmedborgare har vi ett gemensamt ansvar att stoppa det och att hjälpa dem som utsätts. Det är svårt. Många av oss vet inte var vi ska börja. De flesta av oss är inte experter och vi har mycket annat att göra. Samtidigt är vi många som vill göra det vi kan.

Stad för stad hjälper er som framförallt finns utanför storstadsområdena att påbörja ett arbete. Den hjälper er att skapa en gemensam plattform eller annorlunda uttryckt en lokal modell där kommunen, polisen, näringslivet och den idéburna sektorn kan arbeta tillsammans. Alla utifrån sina olika roller, förutsättningar, möjligheter och begränsningar men med det gemensamma målet att hjälpa dem som utsätts för människohandel och prostitution och bidra till en positiv samhällsutveckling.

Materialet riktar sig således inte till experterna, eller de som redan arbetar fokuserat med frågan. Det riktar sig till er som vet att ni har en möjlighet och ett ansvar, men inte vet var ni ska börja. Det handlar primärt om er som arbetar i nyckelroller i kommuner och lokalpolisområden runt om i landet, till exempel socialsekreterare, och operativ personal inom lokalpolisområden. Det handlar också om era samverkansaktörer som till exempel. elevhälsa, idéburna, och fastighetsägare. Alla ni som på ett aktiv och praktiskt sätt, genom er närvaro och gedigna erfarenhet inom er yrkesroll har en möjlighet att påverka.

Frälsningsarmén har tagit fram materialet utifrån vår erfarenhet av att utveckla ett samverkansarbete mot människohandel och prostitution i Helsingborg under sju års tid. Inför skrivandet av materialet har arbetet i Helsingborg dokumenterats med hjälp av Wanjiku Kaime från Mittuniversitetet i Östersund. Vi har också under cirka sex månader utvecklat och testat en förenklad version av processen vi gått igenom i Helsingborg i två pilotkommuner. Dessa båda ansatser har gett oss insikter och lärdomar som vi tagit med oss. Det har lärt oss något om vad som behövs, vad som är svårt och vad som krävs för att åstadkomma förändring i denna fråga och gett oss ett underlag för att skriva fram materialet.

NÅGOT OM MÅLBILDEN

Ramen för arbetet genom processen är sju steg som guidas av det övergripande målet att öka er lokala kapacitet att förebygga, motverka och bekämpa människohandel och prostitution i er stad. Det kan betyda många saker, varför vi vill bryta ned det till följande delmål:

- Ökad förståelse för människohandel och prostitution bland lokala nyckelaktörer
- Ökad insikt om lokala förutsättningar och utmaningar
- Etableringen av ett nätverk/samverkan mellan relevanta lokala aktörer
- Utarbetandet av en gemensam samverkansplan
- Utarbetandet av en rutin för enskilda ärenden

Med hjälp av denna process kan dessa mål fyllas med ert unika innehåll.

MÅLET

**ÖKA DEN LOKALA FÖRMÅGAN ATT FÖREBYGGA,
MOTVERKA OCH BEKÄMPA MÄNNISKOHANDEL OCH
PROSTITUTION**

EXEMPEL - STAD FÖR STAD

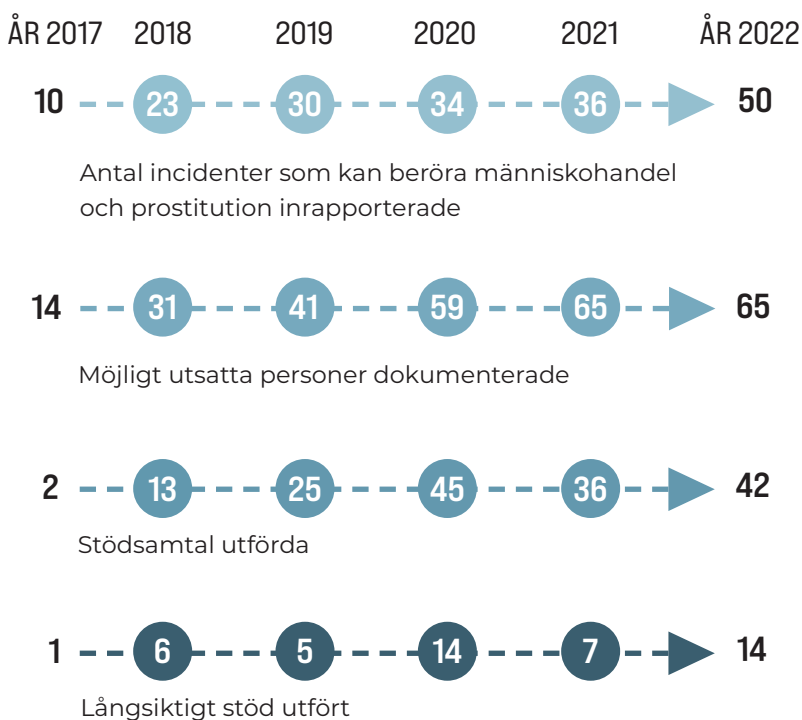
HELSINGBORGS NÄTVERK MOT MÄNNISKOHANDEL OCH PROSTITUTION ANNO 2016

Helsingborgs nätverk mot människohandel och prostitution finns för att på ett aktivt och praktiskt sätt motverka människohandel och prostitution i Helsingborg med omnejd genom samverkan mellan relevanta aktörer i närområdet.

Med motverkan avses: förebyggande och brottsbekämpande verksamhet samt arbete för att tillgodose de utsattas rättigheter. Här ingår följande aktörer:

STATISTIK FRÅN NÄTVERKET UNDER PERIODEN 2017 - 2022 (SIFFRORNA FÖR ÅR 2022 ÄR PRELIMINÄRA)

Statistiken visar att när en arbetar långsiktigt med frågan om människohandel och prostitution i ett lokalområde så kan detta arbete öka upptäckten av utsatta personer.

UTAN IDENTIFIERING INGET STÖD...

Vårt arbete har genererat en ökning vad gäller:

- Antal incidenter som kan beröra människohandel och prostitution inrapporterade
- Möjligt utsatta personer dokumenterade
- Stödsamtal utförda
- Långsiktigt stöd utfört

TANKEN MED PROCESSEN

Om ni bestämmer er för att använda Stad för stad-materialet kommer ni upptäcka att det inte erbjuder en färdig lösning. Några sådana finns inte. Materialet inbjuder er istället till att upptäcka och konstruera nycklar och arbetsätt tillsammans utifrån ert lokala perspektiv med hjälp av en given ram. Därför kommer resultatet att skilja sig mellan städer. Ingen kontext är den andra lik.

KÄRNGRUPPEN

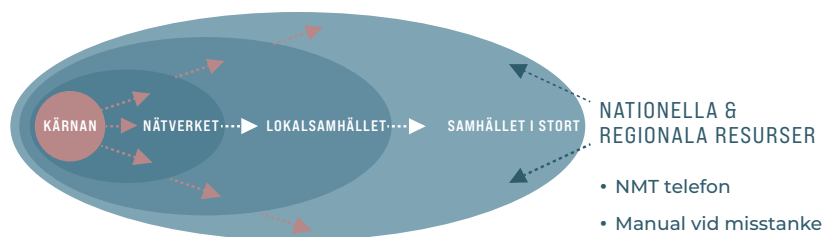
För att utföra Stad för stad skall en kärngrupp bildas för att samordna och driva arbetet. Tillsammans leder de ert arbete genom att först öka sin egen förmåga för att sedan successivt genom arbetet bjuda in andra att engagera och lära sig. På så sätt skapas en rörelse framåt.

Det rekommenderas att kärngruppen innehåller mellan fyra till åtta personer och representerar olika organisationer/grupper/enheter. Socialtjänsten och lokalpolisområdet bör finnas representerade på grund av att de har ett lagstadgat ansvar vad gäller lagföring och skydd och stöd. Från dem behövs både strategisk och operativ kompetens.

Kärngruppen kan också inkludera andra professioner, grupper eller organisationer. Både inom kommunen, idéburna och näringslivet. Vilka som kan vara aktuella beror på vad de arbetar med lokalt och hur deras engagemang ser ut i relation till andra. Till exempel skulle någon som arbetar på en samtalsmottagning eller en kvinnojour som möter målgruppen kunna vara med. Alternativt hotellpersonal, väktare eller personal inom mobila team. En säkerhetsansvarig på ett bostadsbolag likaså utifrån allmännyttans sociala hållbarhets- och säkerhetstänk. Ni måste utforska vad som kan vara relevant för just er. Tänk också på att det är bra att någon deltagare kan representera perspektiv på barn och unga.

FÖLJANDE BILD SAMMANFATTAR STAD FÖR STAD-PROCESSEN:

Stad för stad är en process för förankring, och implementering av ett arbete mot människohandel utifrån lokala förutsättningar

- NMT telefon
- Manual vid misstanke om människohandel
- Regionkoordinatorer
- Medel

På ett övergripande plan visar bilden hur en förändringsprocess kan skapa påverkan över tid, liksom en rörelse som sker genom multiplicering av engagemang och aktivitet från en mindre till en större grupp människor, baserat på förmågan att agera. Läst från vänster till höger illustrerar bilden en process där kärngruppen utgör navet och processens utgångspunkt. Att kärngruppens förmåga ökar har de möjlighet att sedermera leda andra aktörer mot en ökad förmåga. Och genom den större gruppens ökade förmåga ökar förmågan i samhället i stort över tid. Läst från höger till vänster illustrerar bilden hur nationella och regionala resurser informerar och utrustar aktörerna under vägen.

INNEHÅLL

I Stad för stad-materialet ingår en handbok och ett kunskapsstöd. Handboken är en guide genom processen. Här finns övningar, aktiviteter och verktyg som behövs för att kunna utföra arbetet som avses.

Handboken är indelad i avsnitten “Utforska”, “Utrusta” och “Utföra” vilka omfattar sju steg. Stegen innehåller generellt sett följande:

STRUKTUR

GUIDE

Syftesbeskrivning, information och vägledning

TEAMÖVNINGAR

INÅTRIKTAD

Samverkansövningar och övningar som syftar till att öka kunskap och förståelse inom kärngruppen

AKTIVITETER

UTÅTRIKTAD

Uppgifter som uppmuntrar användaren att utföra ett visst utåtriktat arbete i relation till varje steg mot det övergripande målet

REFLEKTION

Tillfälle att stanna upp och reflektera

Kunskapsstödet innehåller information om olika ämnesområden som berör människohandel och prostitution. Materialet syftar till att underlätta inlärningsprocessen. Handboken hänvisar då och då till denna och ni kan när som helst slå upp information som kan vara relevant under vägen. Märk väl, kunskapsstödet är inte en komplett guide till området människohandel och prostitution, utan en hjälp för vidare efterforskningar.

EXEMPEL PÅ NÄR STAD FÖR STAD-MATERIALET KAN ANVÄNDAS

I stad X har ett parti skrivit en motion som antagits och som innebär att socialförvaltningen fått ett specifikt uppdrag att arbeta riktat mot människohandel och prostitution. Staden har inte tidigare gjort det, känner inte till så många ärenden och upplever sig inte ha så mycket kunskap i frågan. De funderar på var de skall börja. Här kan Stad för stad vara till hjälp.

I stad Y har nyligen ett ärende som berör människohandel och prostitution chockat stadens invånare. De kunde inte tro att det pågick hos dem. Nu vill de arbeta för en bättre beredskap i staden. Här kan Stad för stad vara till hjälp.

I stad Z har personer som arbetar med kommunens brottsförebyggande arbete lärt sig om människohandel och prostitution. Det finns en önskan om att på något sätt integrera denna fråga i det övergripande arbetet som redan sker. Här kan Stad för stad vara till hjälp.

NÅGOT OM INLÄRNING

Stad för stad handlar också om processen i sig. Genom den kommer ni att öka förståelsen för frågan vilket kan ge en positiv påverkan på era verksamheter och er stad. Vi tror att inläringen sker bäst genom att ni tillsammans prövar er fram. Därför är materialet fullt av övningar och aktiviteter. De krävs en viss insats, men de kan också skapa den trygghet som krävs för att ta sig an detta utmanande arbetsområde.

PELARE FÖR ARBETET

Tre grundpelare möjliggör arbetet med att utveckla och förvalta en lokal modell. Grundpelarna är ofta osynliga för oss annars, trots att de kräver mycket arbete att få på plats. Ni kommer skymta dem i materialet, men den verkliga testen kommer när ni avslutat processen och skall implementera arbetet. De är nödvändiga komponenter för att arbetet ska leva vidare.

- Ledarskap
- Samordning
- Samverkan

LEDARSKAP

SAMORDNING

SAMVERKAN

BORDE VI BÖRJA? HUR BÖRJAR VI?

STEG

GUIDE	
TEAMÖVNING	ENGAGEMANG
TEAMÖVNING	RIKTNING
TEAMÖVNING	REKRYTERING
TEAMÖVNING.....	KÄRNGRUPPEN
TEAMÖVNING.....	STADEN
TEAMÖVNING.....	ÄR NI REDO?

*"There's a moment where you have to
choose whether to be silent or stand up."*

- Malala Yousafzai

"Be the change you wish to see in the world"

- Mahatma Ghandi

VAD SOM KRÄVS FÖR ATT AVSLUTA STEG 0

ARBETE	<ul style="list-style-type: none"> Arbete med kollega/kollegor om två till åtta timmar
VEM	<ul style="list-style-type: none"> Beslutsfattare
FÖRVÄNTAT RESULTAT	<ul style="list-style-type: none"> Ökad förståelse för materialet Ökad förståelse för förutsättningarna att utföra Stad för stad-processen i ert lokalområde

Steg 0 handlar om att utforska huruvida Stad för stad-processen är relevant för er i ert lokalområde. Det hjälper er att titta på er utgångspunkt och arbeta er fram mot beslut och förutsättningar för utförandet av steg 1-7.

Sammanfattningsvis ska ni ta reda på följande:

- Vill ni ha ett lokalt, gemensamt, strategiskt samverkansarbete mot människohandel och prostitution?
- Har ni eller kan ni skapa förutsättningar för att påbörja ett sådant arbete?
- Under hur lång tid skall ni utföra arbetet? Tolv till arton månader rekommenderas.

Nedan följer ett antal övningar som syftar till att hjälpa er svara på dessa frågor.

TEAM ÖVNINGAR

FOKUS PÅ INÅTRIKTADE ÖVNINGAR FÖR ÖKAD FÖRSTÅELSE

ENGAGEMANG

Utan engagemang är det väldigt svårt att starta ett initiativ mot människohandel och prostitution, och ännu svårare att hålla ut i ett längre perspektiv. Eftersom den här processen förmodligen innebär en förändring för er och era verksamheter kommer den kräva en viss investering. Engagemanget kommer hjälpa er igenom.

Fundera på ert engagemang med hjälp av följande påståenden baserad på Frälsningsarméns erfarenhet:

VI FÖRSTÅR ATT...

01	Starta ett initiativ mot människohandel och prostitution kommer att vara svårt och vi vill ändå göra det.	JA	NEJ
02	Det kommer vara ett långsiktigt arbete eventuellt med misslyckanden och bakslag under vägen. Vi vill ändå vara med.	JA	NEJ
03	Jag / vi inte kan göra arbetet ensam / ensamma.	JA	NEJ
04	Skapa framgång i arbetet på lång sikt innebär inte att hitta en teknisk lösning på problemet, utan kräver ett flexibelt/adaptivt förhållningssätt där en behöver justera och utvecklas hela tiden.	JA	NEJ
05	Målet med Stad för stad-processen är att skapa förutsättningar för förändring tillsammans i gemenskap med andra som inte är som mig. Det betyder att jag måste utmana mina egna ramar och min egen förståelse för att lyssna och lära av andra.	JA	NEJ
06	Vi kommer att få ut det vi investerar i Stad för stad-processen. Vi är en del av lösningen genom att vi bidrar med kunskap och expertis på ett positivt sätt.	JA	NEJ
07	Jag / vi gör det här, inte bara för att det är mitt / vårt jobb, utan för att vi tror på ändamålet och staden.	JA	NEJ

RIKTNING

Stad för stad kommer att leda er i en viss riktning genom sin utformning. Stämmer den övergripande målbilden och delmålen överens med vad ni önskar göra? Använd tabellen nedan för att reflektera.

VI VILL ARBETA FÖR...

VÅR TOLKNING AV DETTA SER IDAG UT SÅ HÄR...

01	Ökad förståelse för människohandel och prostitution bland lokala nyckelaktörer.	JA ☐	NEJ ☐	
02	Ökad insikt om lokala förutsättningar och utmaningar.	JA ☐	NEJ ☐	
03	Etableringen av ett nätverk eller samverkan mellan relevanta lokala aktörer i frågan.	JA ☐	NEJ ☐	
04	Utarbetandet av en lokal och gemensam samverkansplan.	JA ☐	NEJ ☐	
05	Utarbetandet av en lokal rutin för att agera i enskilda ärenden.	JA ☐	NEJ ☐	

Det är naturligt att ha frågor om vad delmålen innebär i praktiken. Genom Stad för stad kommer ni guidas i att fylla dessa med ert innehåll, utifrån era förutsättningar. Det är därför inte avgörande att allt känns glasklart. Om det däremot är så att ni har helt andra mål med ert arbete, då kanske inte det här är ett relevant material för er just nu.

REKRYTERA TILL KÄRNGRUPPEN

Gör en lista av möjliga kandidater till er kärngrupp använda checklistan nedan för att se om de uppfyller de grundläggande behoven ni har.

GRUNDLÄGGANDE

- Personen arbetar med frågor som rör/kan relatera till frågor kring människohandel och prostitution
- Personen finns på en enhet/i en grupp som är/kan bli ianspråktaga i frågan genom förebyggande arbete eller på ett operativt plan
- Personen har delegerats ansvar för att vara med i kärngruppen, och får avsätta tid för detta (vilket kan kräva omfördelning av andra arbetsuppgifter under en period)

ÖNSKVÄRT

- Bra på att bygga relationer och kommunicera med andra både internt och externt
- Bra på problemlösning
- Positiv inställning

Kontakta nu de personer som uppfyller kraven för att se om de är intresserade. Kommunicera era förväntningarna på kärngruppens deltagare på ett tydligt sätt och ge dem tid att reflektera och se efter om de har möjlighet att delta.

FÖLJANDE FÖRENKLADE PERSONLIGHETSTYPER² KAN VARA BRA ATT HA MED I KÄRNGRUPPEN:

VISIONÄREN

Idéspruta som fokuserar på möjligheterna och äventyret mot en bättre framtid

STRATEGEN

Förstår visionen och kan staka ut vägen och skapa verktygen för att ta sig dit

SÄLJAREN

Brinner för att nätverka och engagera andra, sprida information, kunskap och tillgång

LÄRAREN

Kan tydliggöra en vision och en strategi samt förklara komplexa saker på ett enkelt sätt

VÅRDAREN

Håller målgruppen och den enskilda individen i fokus. Ställer frågor som tar arbetsgruppen tillbaka till kärnan av varför arbetet startas

**ADMINISTRATÖREN /
FÖRVALTAREN**

Skapar ordning och reda, följer upp och samlar in för att arbetet skall bli robust och kunna utföras i praktiken

STADEN

Människohandeln måste bekämpas stad för stad och er stad har unika möjligheter, utmaningar, och förutsättningar. Hur kan processen med att utvecklas bli hos er?

FUNDERA ÖVER ERA UNIKA FÖRUTSÄTTNINGAR

Vad är de största möjligheterna för vår stad utifrån arbetet vi vill påbörja?

Hur kan vi använda våra unika möjligheter?

Vilka är vår stads största utmaningar som kan komma att påverka detta arbete?
(Interna och gemensamma)

ÄR NI REDO?

Använd bedömningsmallen nedan för att göra en sammanfattande analys om ni som stad är redo att gå igenom Stad för stad. Om inte, använd gärna mallen som verktyg för att nå dit.

Ange ditt svar på en skala från 1-5

1 = inte alls redo

5 = Så redo en kan bli

Under kommentarer, ange dina tankar kring varför du svarat som du gjort. Hur kan hinder bemötas?

	1-5	KOMMENTARER
<p>IDENTIFIERA OCH DEFINIERA BEHOV</p> <p>Har ni tydligt identifierat och definierat det behov som ligger till grund för önskan om att påbörja Stad för stad-processen?</p> <p>Är Stad för stad-processen lämplig för att åstadkomma det ni önskar se?</p>		
<p>POLITISK VILJA</p> <p>Finns det en politisk vilja att utföra arbetet som Stad för stad-processen innebär?</p>		
<p>ORGANISATORISK VILJA</p> <p>Finns det en organisatorisk vilja att utföra arbetet som Stad för stad innebär?</p>		

	1-5	KOMMENTARER
<p>DELTAGARNAS VILJA</p> <p>Finns det en uttalad vilja hos de föreslagna deltagarna i kärngruppen att utföra arbetet?</p>		
<p>PERIODEN</p> <p>Under hur lång tid avser ni utföra arbetet och när?</p> <p>Är denna period lämplig för samtliga organisationer som ni önskar deltar i kärngruppen?</p>		
<p>TID, RESURSER OCH PERSONAL</p> <p>Har deltagarna från de olika organisationerna fått ett tydligt mandat att vara med?</p> <p>Har det tilldelats tillräckligt med tid och resurser för att stödja deltagarna?</p>		
<p>HÅLLBARHET</p> <p>Finns det förutsättningar för ett långsiktigt och hållbart arbete mot människohandel och prostitution?</p> <p>Finns det potentiella enheter/grupper där arbetet kan integreras vid projektets slut?</p>		
<p>TOTALT:</p>		

Om ni får mellan 8-20 poäng är ni ännu inte redo att börja arbetet. Gå tillbaka till varje delfråga och arbeta fram en plan för att förbättra era förutsättningar. Om ni får ett resultat över 20 poäng kan ni fortsätta arbetet, men det kan fortfarande finnas saker att arbeta med för att förbättra era förutsättningar. Var uppmärksam på dessa.

INFÖR STEG 1

Människohandel och prostitution är ett specifikt ämnesområde som berör många andra komplexa ämnesområden. Att ha en grundläggande kunskap om vad människohandel och prostitution är innan denna process ger er förutsättningar för att kunna utföra Stad för stad. Det kan ni få genom utbildning av en mängd olika aktörer.

Frälsningsarmén erbjuder grundutbildningen "En säker hand". Den syftar till att yrkesverksamma utrustas i att identifiera, reagera och agera utifrån personer och situationer som skulle kunna röra människohandel. Andra civilsamhällesaktörer erbjuder också olika typer av utbildningar samt till exempel Länsstyrelserna, Jämställdhetsmyndigheten, regionkoordinatorerna och Socialstyrelsen.

Om ni vill ha processledning genom arbetet med Stad för stad kontakta stadforstad@fralsningsarmen.se

Frälsningsarmén

manniskohandel@fralsningsarmen.se, eller ring 08-562 282 00.

En säker hand utbildning

<https://www.fralsningsarmen.se/vart-sociala-arbete/for-manniskor-i-utsatthet/manniskohandel/utbildningsverktyg-om-manniskohandel/>

Jämställdhetsmyndigheten

<https://jamstalldhetsmyndigheten.se/mans-vald-mot-kvinnor/prostitution-och-manniskohandel/regionkoordinatorer/>

Civilsamhället

Vissa andra civila aktörer utbildar också, många av dem kan du hitta här:
<https://manniskohandel.se/var-verksamhet/medlemskap/>

UTFORSKA

"All battles are first won or lost in the mind"

- Joan of Arc

"Jag gör alltid det som jag inte kan göra, så att jag kan lära mig hur man gör det." (Parafra)

- Pablo Picasso

Stad för stad-resan påbörjas genom att utforska. För att utforska något krävs en öppenhet, både att lära, lära om, våga tänka nytt och att bidra. Eftersom materialet genomgående kräver en proaktiv hållning där ni skall arbeta tillsammans i grupp är det viktigt att ni allra först hittar era reskamrater. Det också där vi börjar.

Genom steg 1 till 3 kommer ni att utforska teamarbete och er egen utgångspunkt, och påbörja arbetet med att titta på ert lokalområde. Både vad gäller människohandel och prostitution och möjliga samverkansaktörer som skulle kunna ha både information och svar på vissa frågor och utmaningar.

01

IDENTIFIERA UTGÅNGSPUNKTEN

STEG

GUIDE	
TEAMÖVNING	ICE BREAKER
TEAMÖVNING	JAG OCH MIN ORGANISATION
TEAMÖVNING.....	HUR SKAPAR VI EN MODIG MILJÖ?
TEAMÖVNING.....	VAD SKULLE HÅNDA OM
TEAMÖVNING.....	DÖDSFÄLLAN

ARBETE	<ul style="list-style-type: none"> • 1 arbetspass á 90 minuter för uppstart med teamövningar
VEM	<ul style="list-style-type: none"> • Kärngruppen
FÖRVÄNTAT RESULTAT	<ul style="list-style-type: none"> • Samverkan påbörjas i kärngruppen • Insikt om utgångspunkten för arbetet - möjligheter och utmaningar • Målbilden för arbetet tydliggörs

GUIDE

I steg 1 ska ni skapa förutsättningar för resan ni kommer göra tillsammans i kärngruppen, samt att utforska er specifika utgångspunkt. Det är lätt att vilja rusa iväg mot det övergripande målet och få en plan på plats, men vi vill uppmuntra er att motstå den frestelsen. För att arbetet skall bli relevant och hålla i längden behöver det få ta tid och processen behöver ha sin gång.

Genom teamövningarna i steg 1 kommer ni att arbeta med att etablera kärngruppen till en grupp som kan bära processen och tillsammans utforska ert lokalområde. Det kan kännas stort och svårt, men det är inte meningen att ni skall kunna eller lösa allt ensamma. Det är dock meningen att ni skall kunna lära och leda andra så småningom. Och processen kommer gradvis att introducera andra som hjälper er utföra arbetet.

När kärngruppen möts första gången är det bra om ni knyter an till det övergripande målet att förankra målbilden tillsammans med en tydligare bild av er specifika utgångspunkt kommer hjälpa er kärngrupp att arbeta som ett team, ett steg framåt i taget mot er destination.

TIPS!

Innan ni börjar med teamövningarna är det bra att fundera kring planering, dokumentation och kommunikation.

PLANERA VÄL OCH I GOD TID.

SE TILL ATT DET FINNS
GOTT FIKA.

BESTÄM HUR NI DOKUMENTERAR OCH
DELAR INFORMATION.

BESTÄM HUR NI SKALL KOMMUNICERA
MED VARANDRA.

TEAM ÖVNINGAR

FOKUS PÅ INÅTRIKTADE ÖVNINGAR FÖR ÖKAD FÖRSTÅELSE

ICE BREAKER

Lär känna varandra och skapa god stämning på vägen.

ÖVNING

Skriv några frågor på ett papper, skriv ut och klipp sedan ut varje fråga för sig. Se till att frågorna går lätt att läsa. Nedan får ni förslag på frågor. Lägg sedan frågorna i en korg och blanda. Skicka runt korgen så varje deltagare kan plocka upp en lapp. Be sedan deltagarna att gå runt i rummet och ställa frågan på pappret till en person i taget. Personen som fått frågan svarar och ställer sedan sin fråga tillbaka. När båda svarat byter de lapp med varandra och går vidare runt i rummet tills alla har mötts en gång. Om gruppen är liten kan varje person ta en ny fråga och gå ett varv till om det fortfarande känns roligt.

Tanken är att lära känna varandra på ett avspänt sätt.

FÖRSLAG PÅ FRÅGOR

- Vilken sport skulle du tävla i om du var med i OS?
- Vilket var ditt första jobb?
- Vad ville du bli när du var barn?
- Fotboll eller hockey?
- Vilken superkraft skulle du vilja ha om du fick välja?
- Vilken artist eller vilket band skulle du vilja se live?
- Vilken högtid är den bästa?
- Vilken Disney film relaterar du mest till?
- Frukost eller lunch?
- Gå upp tidigt eller lägga dig sent?
- Te eller kaffe?
- Öland eller Gotland?

JAG & MIN ORGANISATION

ÖVNING

Dela in kärngruppen efter organisationer eller enheter/grupper som finns närvarande. Avsluta meningarna nedan tillsammans. När ni är klara presenterar alla grupper sina svar för varandra. Ge varandra chansen att ställa följdfrågor.

VÅR ORGANISATION PRÄGLAS AV...

- Vår organisation präglas av...
- Det bästa med att jobba inom vår organisation är...
- Det svåraste med att jobba inom vår organisation är...
- Vi säger ofta...
- Det vi önskar vi kunde göra mer av är...
- Om vår arbetskultur var en maträtt skulle den vara...
- Vi blir irriterade när...
- Vi är välkända för...
- Vi är okända för...
- Vi längtar efter...

HUR SKAPAR VI EN MODIG MILJÖ?

I Brene Browns forskning³ om vad som skapar modiga miljöer drar hon slutsatsen att vi behöver känna oss sedda, hörda och uppskattade. Vi kan visa det genom:

- Aktivt lyssnande
- Empati
- Att vara nyfiken på varandra och varandras bidrag

Browns forskning visar även att kritik eller en kritisk miljö är den största fienden mot modiga miljöer och kreativitet. En kritisk miljö får oss att tappa lusten att bidra till arbetet, samt gör det svårt för oss att delta i svåra men viktiga samtal.

I övningen nedan får ni som kärngrupp möjlighet att stanna upp och tillsammans bestämma vilken typ av miljö ni behöver för att fullt ut kunna delta och bidra i processen.

ÖVNING

Dela upp er i två grupper. Båda grupperna skriver ner följande fråga i mitten av ett stort papper:

Fråga 1: Vad behöver du för att känna dig fri och trygg att bidra med dina tankar och ideér?

Alla gruppdeltagare får sedan post-it lappar och en penna. Ni svarar individuellt på frågan på dessa och sätter upp dem på det stora pappret.

Upprepa processen med nästa fråga på ett nytt papper:

Fråga 2: Vad skulle kunna komma i vägen för att du ska kunna delta fullt ut?

Titta sedan på den första frågan. Leta efter likheter mellan era grupper. Vad verkar det som att ni i er grupp behöver för att kunna bidra och delta?

Samtala tillsammans om hur ni kan skapa en kultur där dessa

byggstenar finns med och hur ni kan göra det möjligt att sätta ord på upplevelser som inte känns positiva. Upprepa samma process med fråga två.

VAD SKULLE HÄNDA OM...

ÖVNING

Hur skulle er kommun reagera om följande scenario upptäcktes av någon i er stad idag?

- En kvinna upptäcks sälja sex på ett hotell i stan
- En ungdom träffar en så kallad 'sugardaddy' på en restaurang
- En man arbetar på en restaurang utan att få betalt och sover i dess källare
- En grupp människor från ett annat land plockar bär en säsong utan att få ersättning
- En kvinna städar på kontor för 50 kr i timmen

REFLEKTERA

- Vilka mekanismer aktualiseras?
- Vem skulle göra vad?
- Stämmer det överens med vad ni skulle vilja se som resultat?
- På vilket sätt skiljer sig dagsläget från den ideala bilden?

DÖDSFÄLLAN

ÖVNING⁴

Reflektera på följande scenario ett par minuter individuellt, samtala sedan tillsammans. Det finns inga rätt eller fel. Skriv ner det som verkar viktigt att komma ihåg.

Föreställ dig att du befinner dig fem år fram i tiden. Det gemensamma initiativet att arbeta tillsammans mot människohandel och prostitution har misslyckats, och arbetet som påbörjats håller på att försvinna.

FRÅGOR

- Vad gick fel?
- Vad valdes bort?
- Vad hände/hände inte? (gjordes/gjordes inte)
- Vart började det gå i fel riktning?

KARTLÄGG PROBLEMBILDEN

STEG

GUIDE

TEAMÖVNING.....	HITTA MÅLGRUPPEN
TEAMÖVNING.....	HITTA KONTAKTYTAN
AKTIVITET.....	KARTLÄGG PROBLEMBILDEN
AKTIVITET.....	VEM SKA GÖRA VAD OCH NÄR?

ARBETE	<ul style="list-style-type: none"> • 2 arbetspass á 90 minuter för uppstart med teamövningar • Individuellt eller grupparbete under projektperioden för utförande av aktiviteter
VEM	<ul style="list-style-type: none"> • Kärngruppen
FÖRVÄNTAT RESULTAT	<ul style="list-style-type: none"> • Grund för det begynnande kartläggningsarbetet

GUIDE

I steg 2 ska ni påbörja ett kartläggningsarbete för att förstå er lokala problembild vad gäller människohandel och prostitution bättre. Använd materialet nedan för att påbörja detta arbete. Det som beskrivs är inte det enda sättet att kartlägga, och materialet som finns att tillgå är inte fullständigt. Använd också er egen kunskap och expertis. Ni avgör själva vilket fokus och nivå ni vill lägga er på.

Genom arbetet i steg 2 kommer ni som kärngrupp att öka er kompetens i frågan, och ni kommer få kontakt med andra som har annan kompetens och insikter. Ni kan ta hjälp av era egna organisationer i den mån ni vill och på så sätt ta tillfället i akt att förankra engagemang och kunskap för arbetet internt.

Ni kommer att uppmanas att sammanfatta era efterforskningar i steg 5 och 6 för att dela med er till andra aktörer.

TIPS!

KOLLA HUR ALLA MÅR.

LÄGG AMBITIONSIVÅN UTFRÅN
GRUPPENS MÖJLIGHETER.

DELA UPP ARBETET
EFTER INTRESSE.

UPPRÄTTA EN PLAN
MED DEADLINES.

TEAM ÖVNINGAR

FOKUS PÅ INÅTRIKTADE ÖVNINGAR FÖR ÖKAD FÖRSTÅELSE

HITTA MÅLGRUPPEN

Vem som helst kan utsättas för brott, det gäller även människohandelsbrottet. Det är dock vanligare att personer som har andra sårbarhetsfaktorer utsätts. I denna övning skall ni ringa in vilka sårbara målgrupper som finns i ert område.

ÖVNING

Ta fram några blädderblocksblad och pennor för att göra en stor tankekarta. Skriv namnet på er stad i mitten av pappret. Skriv sedan tillsammans ut alla sårbara grupper ni kan komma på runt mitten. Var finns dessa personer geografiskt? Vilka olika verksamheter möter dem? Dra streck från varje målgrupp och skriv ner på vilka platser de kan finnas. Se exempelbild på nästa sida.

EXEMPEL PÅ UTSATTA MÅLGRUPPER:

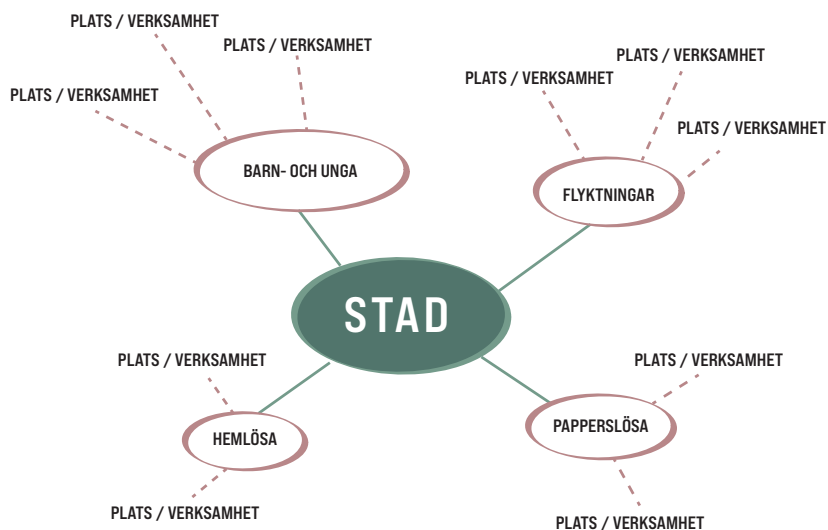
- Flyktingar
- Asylsökande
- Papperslösa
- Utsatta EU-migranter
- Hemlösa
- Barn och unga, fosterhem, platser med social oro
- Missbrukare, framförallt kvinnor
- Personer med ekonomiska svårigheter

HITTA KONTAKTYTAN

ÖVNING

Bygg nu vidare på övningen ovan genom att fortsätta att fylla på tankekartan med de aktörer vilka de olika sårbara grupperna kan komma i kontakt med, utifrån de platser ni tror att de kan finnas.

NÅGRA RELEVANTA SAMHÄLLSAKTÖRER:

- Hyresvärdar
- Hotell
- Taxi
- Bemanningsbolag
- Sociala center/
mötesplatser
- Arbetsmarknadsinsatser
- Fältarbetare
- Barn och ungdomsverksamheter
- Hälso- och sjukvård
- Skolor
- Socialförvaltningen
- Migrant- och asylverksamheter
- Kyrkor / trosrörelser
- Föreningar

AKTIV- ITETER

FOKUS PÅ UTÅTRIKTAD VERKSAMHET FÖR ARBETETS UTVECKLING

▶ HUR SKA NI KARTLÄGGA PROBLEMBILDEN?

UPPGIFT

Ni ska nu börja kartlägga den lokala lägesbilden. Nedan följer instruktioner, information och verktyg för att utföra uppgiften. Innan ni börjar, diskutera alternativa möjligheter för rapportering av kartlägningsarbetet (inför steg 6).

- Enkel sammanställning
- Presentation
- Rapport

INSTRUKTIONER

Människohandeln benämns ofta som ett dolt brott, eftersom det sker i miljöer som allmänheten inte har inblick i. Från polisens sida brukar det talas om att det är ett spaningsbrott. Det vill säga det krävs en del spaningsarbete för att få fram information om vad som pågår på en adress eller kring en person.

Nu ska ni påbörja ert eget spaningsarbete för att ta reda på hur människohandeln ser ut hos er. Det handlar dels om att samla in och sammanställa information som redan finns, dels att arbeta fram ny eller okänd information för att så småningom sammanställa detta för att kunna kommunicera med andra aktörer och skriva en relevant plan. Materialet nedan är till för att introducera och hjälpa er navigera igenom olika typer av underlag. Utgå ifrån det när ni kartlägger er problembild.

För ett övergripande initialt kartlägningsarbete föreslår vi att följande fem kategorier inkluderas:

- Offentligt material
- Underrättelsematerial
- Internet/escortsidor
- Branscher/kontaktyta
- Material utifrån specifik bransch av intresse, till exempel kroppsvård, restaurang, bygg- eller jordbruksbranschen.

OFFENTLIGT MATERIAL

- Nationell lägesbild
- Polisen
- Rapporter från JÄMY
- Anmälningar, FU, åtal, domar
- Lokal info från till exempel trygghetsmätningar

UNDERRÄTTELSE

- Vad vet polisen redan?
- Beskriv det på ett sätt som går att dela

INTERNET

- Escort
- Sociala medier

BRANCHER/ KONTAKTYTA

- Använd verktyget nedan för att samla in information från olika aktörer

BRANCHSPECIFIK INFORMATION T. EX

- Massage
- Nagelsalonger
- Restuarang
- Bygg
- Jordbruk

OFFENTLIGT MATERIAL

POLISEN

Varje år tar polisen fram en nationell lägesbild för Sverige, där bland annat information om anmälningar, förundersökningar, åtal och domar redovisas för de olika polisregionerna. Mycket av informationen i dessa lägesrapporter tenderar att handla om storstadsregionerna. Även om er stad inte nämns specifikt så är det relevant att känna till hur det ser ut i er region.

Länk:

<https://polisen.se/aktuellt/publikationer/?lpfm.cat=424>

JÄMSTÄLLDMYNDIGHETEN

Jämställdhetsmyndigheten samordnar arbetet mot människohandel i Sverige och tar också fram rapporter med statistik varje år. Dessa kan också vara relevanta för er, oavsett om ni har haft ett polisiärt ärende under året eller inte. De kan ge er en bredare bild av problematiken i regionen och landet i stort.

Länk:

<https://jamstalldhetsmyndigheten.se/mans-vald-mot-kvinnor/fakta-och-statistik/>

BRÅ

Förutom dessa större nationella perspektiven, rekommenderar vi att ni tar fram anmälningsstatistik för till exempel. människohandel, människoexploatering, koppleri och sexköp under de senaste åren. Använd BRÅ:s statistikdatabas där ni kan skapa tabeller över er kommun och de brott som ni vill titta närmare på.

Länk:

<https://statistik.bra.se/solwebb/action/index>

Övrig lokal information som kan vara relevant för ert arbete mot människohandel är till exempel. trygghetsmätningar. Människohandel och prostitution behöver ses bland annat utifrån ett trygghetsperspektiv, det skapar otrygghet i områden där det förekommer (inte bara för de utsatta personerna utan för allmänheten) och ofta relaterar till annan organiserad brottslighet så som droghandel.

UNDERRÄTTELSE

Polisen samlar in underrättelseinformation i sitt arbete, bland annat utifrån tips som kommer in, för att över tid skapa sig en bild av vad som pågår på olika platser. Det betyder att de kan agera på ett lämpligt sätt när det finns tillräckligt mycket information att arbeta med. Det kan därför finnas både historisk och aktuell information som är relevant för er. De poliser som är med i kärngruppen uppmanas därför att kontakta underrättelseavdelningen för att ta reda på vad de vet och bearbeta den informationen på ett sätt som gör att den kan delas med resten av kärngruppen.

INTERNET

Köp av sexuella tjänster möjliggörs idag ofta genom olika sidor på Internet. Det finns bland annat escortsidor som öppet annonserar sexuella tjänster. Sidorna gör sig skyldiga till koppleri men serverna är ofta lokaliserade i länder där koppleri är lagligt. Trots att de kan rikta in sig på just din stad genom sina sökmotorer, är det därför svårt att komma åt dem. Social media och andra sidor med en variation på inlägg kan också marknadsföra sexuella tjänster på olika sätt.

Det är näst intill omöjligt att få en övergripande bild av vad som pågår på nätet, men om ni har möjlighet att utföra uppsökande verksamhet på till exempel öppna escortsidor kan detta säga någonting om prostitution och människohandel för sexuell exploatering. Det är särskilt intressant att utforska dessa sidor över tid för att få en inblick i flödet av annonser varierar.

Om ni bestämmer er för att göra detta, tänk igenom hur ni skall bemöta de utsatta personer ni kan komma att möta genom annonserna. Observera också att det kan vara en förövre som utsätter en annan person som har kontroll över annonsen och de olika telefonnumren. Det är inte heller nödvändigtvis personen på bilden som finns på andra sidan annonsen.

FÖLJANDE ÄR EXEMPEL PÅ VANLIGA ESCORTSIDOR PÅ NÄTET:
 (Aktuella år 2022)

- sex-tjejer
- happyescorts
- xescorts
- hotescorts
- escort46
- eskort69
- eskort18.net
- rosasidan
- eskortlistan
- eskort-tjejer
- realescorts
- eurogirlsescort
- topescortbabes

Observera

- Kontakta din chef och IT-avdelning innan du besöker dessa sidor av hänsyn till IT-säkerhet.
- Konsultera polisen i er kärngrupp innan ni påbörjar arbetet och kom överens om en plan för hur ni skall hantera det ni kommer i kontakt med.
- Beakta ert eget välbefinnande. Pornografiskt material visas på dessa sidor och kan orsaka olika reaktioner. Prata med någon om du mår dåligt och utför helst arbetet tillsammans med någon annan.

Mallen nedan kan användas för att följa förändringar på sidorna över tid. Det går även att hämta mallen på Frälsningsarméns hemsida.

MALL FÖR INSAMLING AV INFORMATION FRÅN ESCORTSIDOR

FYLL I EN RAD PER ANNONS. EN SAMMANSTÄLLNING KAN SEDAN GÖRAS UTIFRÅN MALLEN, TILL EXEMPEL PER SÖKTILLFÄLLE ELLER PER MÅNAD.

DATUM	WEBBSIDA	NAMN PÅ ANNONSÖR	NATIONALITET	ANNAN RELEVANT INFORMATION

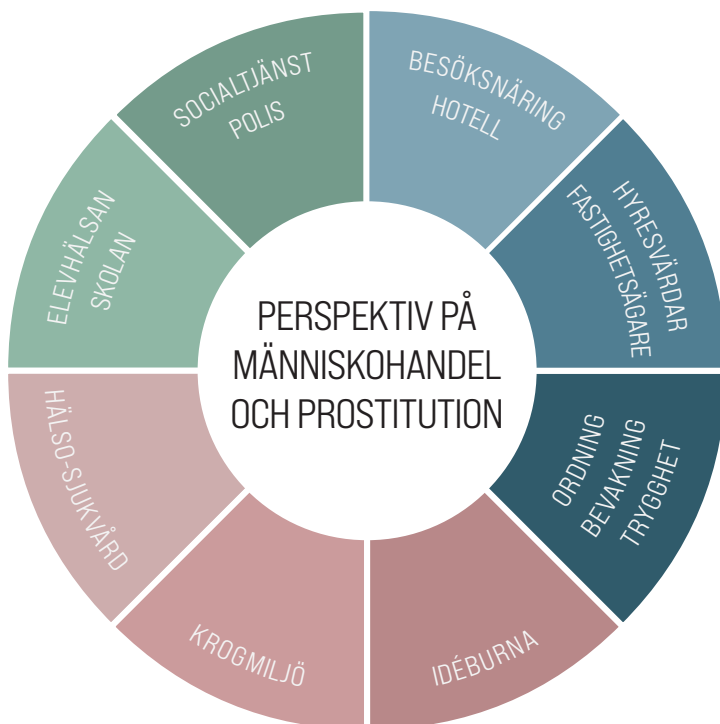
BRANSCHER OCH KONTAKTYTOR

Ni som är med i kärngruppen känner ert lokalområde väl utifrån de arbetsområden ni är verksamma i och utifrån de människor och situationer ni möter. Detta är ovärderlig kunskap Andra aktörer kan komplettera er bild utifrån sina perspektiv.

Därför är en viktig del av kartläggningsarbetet att ta kontakt med aktörer ute i samhället som med eller utan deras egen vetskap kan bidra med perspektiv. Ni har redan identifierat viktiga aktörer i övningen "Hitta kontaktytan" ovan.

Bilden nedan visar några branscher som kan ha relevant information och som kan vara intressanta att kontakta.

Kontakta representanter från dessa branscher. Fråga dem vad de ser och hör, utifrån indikatorer på människohandel. Tabellerna på nästa sida kan användas som verktyg. Det går även att hämta mallen på Frälsningsarméns hemsida.

MALL FÖR ATT KARTLÄGGA FÖR MÄNNISKOHANDEL OCH PROSTITUTION

Följande verktyg kan användas för att samla in information från olika aktörer ute i samhället. Använd mallen för att notera svar från varje enskild aktör. När ni mött flera aktörer kan ni sammanställa informationen och få en sammanfattande bild av er stad.

1 = aldrig

5 = mycket ofta

Genomsnitt = lägg ihop siffrorna och dela på 2

GENERELLA INDIKATORER FÖR MÄNNISKOHANDEL	1	2	3	4	5
vi träffar på personer som upplevs begränsade/ kontrollerade av andra. <i>Till exempel: någon annan innehar pass, kreditkort för betalning, eller sköter bokningar.</i>					
vi träffar på personer som verkar rädda, desorienterade och/eller sårbara.					
GENOMSnitt					

INDIKATORER SEXUELL EXPLOATERING	1	2	3	4	5
vi träffar på personer som vi misstänker befinner sig i prostitution eller annan form av sexuell exploatering.					
vi träffar på personer som vi misstänker köper sexuella tjänster.					
GENOMSnitt					

TIGGERI	1	2	3	4	5
vi träffar på personer som befinner sig i tiggeri. (Notera separat riskfaktorer såsom funktionsnedsättning, och minderåriga.)					
vi har noterat organisering kring tiggeri som vi sett. <i>Till exempel: kring resor, placering, pengar eller andra föremål)</i>					
GENOMSnitt					

INDIKATORER ARBETSRELATERAD EXPLOATERING/ MÄNNISKOEXPLOATERING	1	2	3	4	5
vi träffar på personer som verkar arbeta under ovärdiga arbetsförhållanden. <i>Till exempel: dåliga arbetsvillkor, arbetstider utöver det vanliga, lämplig skyddsutrustning saknas, utsätts för hot och våld, begränsad rörelsefrihet)</i>					
vi träffar på personer som verkar arbeta för väldigt liten eller obefintlig lön. Till exempel: betalning uppges vara tak över huvudet, cigaretter, alkohol)					
GENOMSnitt					

KRIMINELL EXPLOATERING	1	2	3	4	5
vi träffar på sårbara personer som säljer droger och/eller misstänkt stulna föremål.					
vi träffar på sårbara personer i miljöer där vi misstänker de kan utnyttjas för kriminella aktiviteter.					
GENOMSnitt					

HUSHÅLLSARBETE	1	2	3	4	5
vi träffar på personer som arbetar i någons hushåll. Till exempel hos en släkting med barn och/eller tvätt, städ, matlagning)					
vi träffar på personer som är mycket begränsad vad gäller: arbetstid, privatliv, rörelsefrihet, egna fysiska behov.					
GENOMSnitt					

BRANSCHSPECIFIK INFORMATION

Beroende på ort kan det finnas en specifik typ av verksamhet som är av intresse för er. Kroppsvård där massage och nagelbehandling ingår, är ett exempel på utsatta branscher. Det finns även andra, såsom jordbruk, byggbranschen, biltvätt och bärplockning. Det kan vara värt att välja att utforska en bransch som är särskilt relevant för er specifikt. Miljöförvaltningen, och andra som ingår i myndighetsgemensamma inspektioner har ofta sett och hört mycket. Kontakta dem för att få en inblick eller begär att få ut protokoll från relevanta arbetsplatsinspektioner.

Det är också möjligt att utföra uppsökande verksamhet inom olika branscher. Om ni är intresserade av detta, ta gärna kontakt med regionkoordinatorerna som arbetar på uppdrag av Jämställdhetsmyndigheten och informera dem om ert arbete och vad ni tänker. De kan ge råd om hur ni bäst går tillväga och tips om vad som kan vara viktigt att tänka på kring målgruppen inom branschen ni utforskar. I allt ni gör, eftersträva att ha ett perspektiv på offrens rättigheter.

Länk:

<https://jamstalldhetsmyndigheten.se/mans-vald-mot-kvinnor/prostitution-och-manniskohandel/regionkoordinatorer/>

▶ VEM SKA GÖRA VAD OCH NÄR?

När ni har bestämt hur ni vill göra ert kartlägningsarbete planera arbetet tillsammans.

1. Titta på materialet som föreslås i förra aktiviteten och fundera på hur ni vill använda det.
2. Skriv en plan för hur ni vill utföra kartlägningsarbetet som uttrycker:
  - Vilka av de fem kategorierna ovan kommer ni att utforska?
  - Vilka kontakter har ni? Vilka behöver ni upprätta?
  - Vem gör vad och när?
3. För kontakten med de olika branscherna, diskutera och bestäm vilket alternativ nedan ni väljer:
  - Alternativ 1: Boka en träff med representanter från organisationerna
  - Alternativ 2: Ringa relevanta personer
  - Alternativ 3: Skapa ett digitalt formulär
4. Hur ska ni lägga upp arbetet tidsmässigt?
5. Sammanställ planen och riktning inför nästa möte.

AKTIVERA MÖJLIGA SAMVERKANS- AKTÖRER

STEG

GUIDE

TEAMÖVNING.....	PERSPEKTIV PÅ SAMVERKANSAKTÖRER I STORT
TEAMÖVNING	OLIKA NIVÅER AV SAMVERKAN
TEAMÖVNING.....	ANALYS AV ERA LOKALA SAMVERKANSAKTÖRER
REFLEKTION	

ARBETE	<ul style="list-style-type: none"> • 1 arbetspass á 90 minuter för uppstart med teamövningar • Individuellt eller grupparbete under projektperioden för utförande av aktiviteter
VEM	<ul style="list-style-type: none"> • Kärngruppen med hjälp av sina organisationer
FÖRVÄNTAT RESULTAT	<ul style="list-style-type: none"> • Perspektiv på olika aktörer i samhället

GUIDE

Steg 3 knyter nära an till steg 2 och syftar till att fokusera er tanke och ert arbete på kontakten med de samverkansaktörer som kan ha matnyttig information och möjlighet att skapa förändring. Ni uppmuntras här att fundera på vilken typ av samverkan som kan vara relevant för er i denna fråga, samt att analysera kontakten med olika aktörer som ni haft som ett led i kartläggningsarbetet i steg 2. Justera och planera ert vidare arbete med att upprätta kontakt med dessa aktörer.

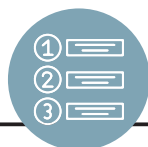
TIPS!

UTGÅ IFRÅN REDAN UPPARBETADE
KONTAKTER OCH NÄTVERK.

INVESTERA I PERSONLIG KONTAKT
GENOM BESÖK ELLER TELEFONSAMTAL.

VÅGA PRIORITERA.

TEAM ÖVNINGAR

FOKUS PÅ INÅTRIKTADE ÖVNINGAR FÖR ÖKAD FÖRSTÅELSE

PERSPEKTIV PÅ SAMVERKANSAKTÖRER I STORT

DISKUTERA FÖLJANDE FRÅGOR:

- Vilken ingång har de olika aktörerna i samverkanshjulet på sidan 51 i människohandelsfrågan eller annorlunda uttryckt - vad är deras motivation?
- Hur kan/bör det påverka ert sätt att kommunicera?
- Vilka regionala och nationella aktörer känner ni till som skulle kunna stärka det som sker lokalt på olika sätt?

OLIKA NIVÅER AV SAMVERKAN

ÖVNING

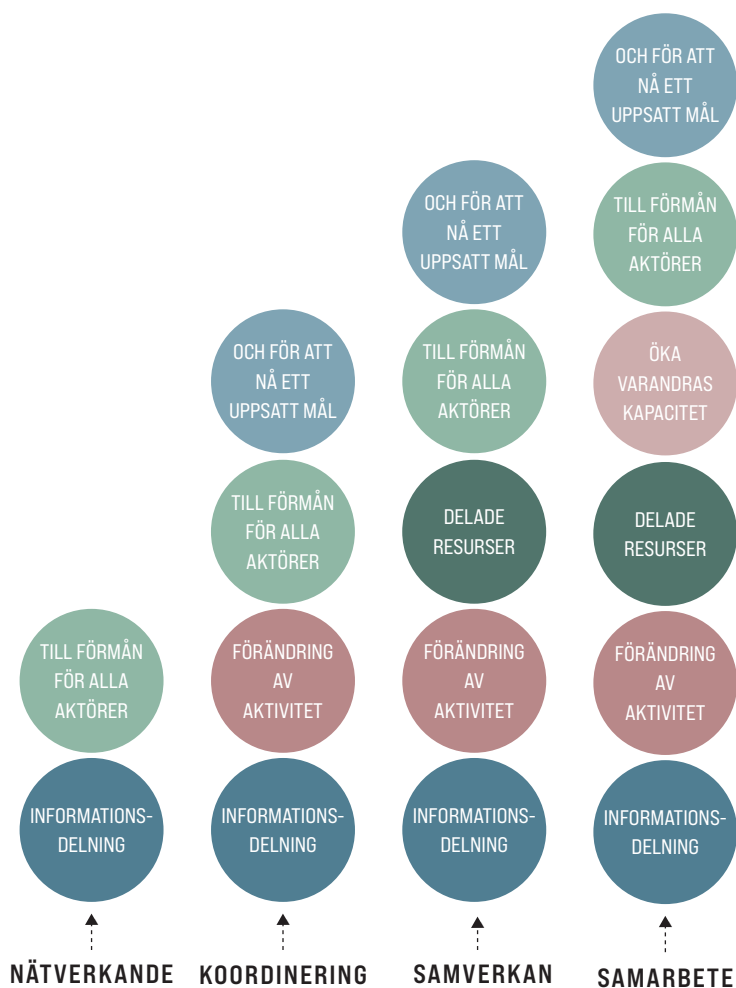

Titta på bilden på nästa sida och reflektera individuellt över olika nivåer av samverkan enligt modellen som Chris Huxham utvecklat.⁵ De olika nivåerna specificerar hur mycket parterna gör/har tillsammans.

DISKUTERA FRÅGORNA TILLSAMMANS

- Vilken/vilka typer av samverkan har ni erfarenhet av och hur har det sett ut? Använd gärna Huxhams indelning för att utforska.
- Fundera tillsammans på vilka ni identifierat som möjliga samverkansaktörer. Använd materialet ni tog fram genom övningen "Hitta kontaktytan" i steg 2. På vilken nivå skulle samverkan med dessa aktörer kunna vara lämplig initialt?
- Kan det se olika ut över tid och i så fall vad är det som avgör?
- Vilken nivå av samverkan skulle ni vilja se inom denna fråga och varför?

OLIKA NIVÅER PÅ SAMVERKAN

Bilden är en omarbetning av Sharon M. Wascos visualisering av Chris Huxham's typologi.⁶ Observera att följande inte är en officiell svensk översättning.

ANALYS AV ERA LOKALA SAMVERKANSAKTÖRER

Titta på det material som ni samlat in sedan sist från kontakten med samverkansaktörer. Tabellen på nästa sida är en hjälp för att analysera vilka aktörer ni bör satsa lite mer på, och vilka aktörer eller branscher som är svåra att få tag på och kräver ett nytt grepp. Det går även att hämta mallen på Frälsningsarméns hemsida.

MALL FÖR ANALYS AV SAMVERKANSAKTÖRER

AKTÖR	ORGANISATIONENS PÅVERKANSGRAD (1-5)	UPPLEVT STÖD FÖR ARBETE (1-5)	ANLEDNING TILL NIVÅ AV STÖD ELLER MOTSTÅND (KORT TEXT)	INSATS/ AKTIVITET FÖR ATT ÖKA STÖD ALT. AVHJÄLPA MOTSTÅND	RESULTAT AV UTFÖRD INSATS/ AKTIVITET?	KONTAKT-PERSON	KOMMENTAR

REFLEKTION

Reflektera individuellt och sedan tillsammans över frågorna nedan:

FRÅGOR

- Vad har varit mest intressant under steg 1-3?
- Vad har varit svårast?
- Vad behöver ni hjälp med?
- Hur upplever ni dynamiken i kärngruppen?
- Finns det något ni kan göra för att förstärka arbetet ni gör tillsammans?

ANTECKNINGAR

UTRUSTA

---

*"Det har jag aldrig provat så det
klarar jag helt säkert"*

- Pippi Långstrump

I vårt utforskande i steg 1 - 3 har ni kanske fått fler frågor än svar, bra då är det som det ska. Nu ska ni börja utrusta er för att rama in en del av frågorna i en kontext. Det gör ni genom att öka er kunskap och kompetens i fråga om människohandel och relaterade ämnesområden. Ni skall också börja skapa er en bild av hur ni vill att ett samverkansarbete skall se ut i er stad.

Det är fortfarande kärngruppen som arbetar aktivt tillsammans i steg 4 och 5, men i steg 5 börjar nya aktörer knyts till arbetet. Ni kommer att öka er kompetens och skapa material. Det ger en grund som fler kan ta del av i steg 6 och 7 och det fortsatta arbetet. Det kan vara relevant att under dessa steg höra av sig till andra i ens organisation för att se vad de har kunskap om och att be om hjälp i arbetet.

SKAPA EN KUNSKAPSBANK

STEG

GUIDE

TEAMÖVNING	SAMLA IN OCH SAMMANSTÄLL INFORMATION
TEAMÖVNING.....	HÅLL ER UPPDATERADE
AKTIVITETER.....	SAMLA IN OCH SAMMANSTÄLL INFORMATION (FORTSÄTTNING)

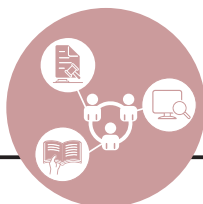
ARBETE	<ul style="list-style-type: none"> • 1 arbetspass á 90 minuter för uppstartsmöte med teamövningar • Individuellt eller grupparbete om två till tio timmar beroende på ambition
VEM	<ul style="list-style-type: none"> • Kärngruppen med hjälp av sina organisationer om så önskas
FÖRVÄNTAT RESULTAT	<ul style="list-style-type: none"> • Ökad kunskap om relevanta verktyg och information • Kunskapsbank tillgänglig vid behov

GUIDE

I steg 4 ska ni öka er kunskap och kompetens om människohandel och prostitution för att kunna reagera och agera väl i era roller och som samverkanspart. Det gör ni genom att ta del av materialet i Stad för stad - Kunskapsstödet som presenterar olika ämnen som relaterar till människohandel och prostitution. Ni skall med utgångspunkt i detta göra era egna vidare efterforskningar på ämnen som exempelvis brottsoffrens rättigheter, migration, nationella och regionala myndigheter och verktyg. Sedan ska ni sammanställa detta för att kunna delge de andra deltagarna i kärngruppen, samverkansaktörer och er egen organisation.

Tanken med detta steg är att ni genom en aktiv inlärningsprocess får större trygghet i er yrkesutövning, och att ni kan dela med er av er kunskap till andra både internt och externt. Verktygen och kunskapsbanken gör också att ert arbete kan bli systematiserat för de tillfällen det behövs.

TIPS!

VÄLJ VILKA OMRÅDEN NI VILL FOKUSERA PÅ OCH
DELA UPP ARBETET EFTER INTRESSE.

SÄTT REALISTISKA MÅL FÖR VAD NI FÖRVÄNTAR ER
ATT GRUPPEN SKA ÅTERKOMMA MED.

TEAM ÖVNINGAR

FOKUS PÅ INÅTRIKTADE ÖVNINGAR FÖR ÖKAD FÖRSTÅELSE

SAMLA IN OCH SAMMANSTÄLL INFORMATION OCH VERKTYG

Ta fram "Kunskapsstödet" och välj ett fokusområde nedan att arbeta med tillsammans under en arbetsträff med kärngruppen.

ÖVNING

1. Läs igenom materialet som presenteras.
2. Diskutera sedan hur ni kan göra vidare efterforskningar på området.
3. Dela upp arbetet som behöver göras och utför sedan dessa vidare efterforskningar under cirka 30-40 min. Ni kan arbeta i par eller enskilt.
4. Kom sedan samman igen för att presentera resultatet för varandra.
5. Ringa in det viktigaste som ni hittat: verktyg, kontakter, länkar, material, kurser et cetera.
6. Sammanställ informationen i ett dokument eller en mapp under tiden presentationerna hålls. Gör denna tillgänglig för alla deltagare.

HÅLL ER UPPDATERADE

Människohandelsfrågan är föränderlig och en fråga som påverkas av utvecklingen inom många olika ämnesområden. Det påverkas också av lagstiftning, myndigheters verksamheter, migrationstrender och mycket annat. Därför är det relevant för den som vill öka sin förmåga att hålla sig à jour.

FRÅGA:

HUR SKA NI HÅLLA ER UPPDATERADE ÖVER TID?

Här är några förslag:

- Kontakta Regionkoordinatorerna i er region för att be dem inkludera er i mailutskick kring utbildningar och annan relevant information.
- Prenumerera på Jämställdhetsmyndighetens nyhetsbrev.
- Prenumerera på Länsstyrelsens nyhetsbrev inom området.
- Skapa en bevakning på relevanta ämnesområden genom en gratistjänst som till exempel. google eller feedspot.com och lägg till relevanta webbsidor, nyheter och bloggar för att få informationen samlad och skickad till dig per mail.

AKTIV- ITETER

FOKUS PÅ UTÅTRIKTAD VERKSAMHET FÖR ARBETETS UTVECKLING

▶ SAMLA IN OCH SAMMANSTÄLL INFORMATION OCH VERKTYG (FORTSÄTTNING)

Ni ska nu fortsätta arbeta med det ni övat på tillsammans i teamövningen och gå igenom ytterligare material var för sig eller i mindre grupper. Gå igenom de olika fokusområdena i Kunskapsstödet och välj vilka områden ni vill utforska vidare. Dela sedan upp områdena inom gruppen.

ÖVNING

1. Läs igenom materialet som presenteras i Kunskapsstödet.
2. Gör sedan vidare efterforskningar utifrån materialet som presenteras. Följande verktyg kan också vara till hjälp:
  - <https://scholar.google.com/> - en sökmotor som hjälper dig att hitta akademisk information.
  - <https://www.instapaper.com/> - med hjälp av en tjänst som denna kan du spara intressanta artiklar, videos och annat när du hittar dem under tiden du söker på webben. Du har sedan tillgång till dem när du är redo att läsa och referera, stryka under och skriva anteckningar i texten.
3. Titta särskilt efter verktyg, kontakter, riktlinjer, material, kurser och annat som kan hjälpa er att öka er kunskap och omvandla den till praktik.
4. Samla in, kategorisera och sammanställ materialet i ett dokument eller i en mapp för din egen organisations och kärngruppens räkning.
5. Gör materialet tillgänglig för alla deltagare vid er gemensamt satta deadline.

UTVECKLA ETT SAMORDNINGS- OCH NÄTVERKS- ARBETE

STEG

GUIDE	
TEAMÖVNING	MOTIVATION OCH KOMMUNIKATION
TEAMÖVNING	UTVECKLA EN SAMORDNINGSFUNKTION
TEAMÖVNING	ROLLBESKRIVNING FÖR NÄTVERKET
AKTIVITET	ANORDNA ETT EVENT
REFLEKTION	

ARBETE	<ul style="list-style-type: none"> • 2 arbetspass á 90 minuter för uppstartsmöte med teamövningar och planering • Individuellt eller grupparbete om 2 till 4 timmar
VEM	<ul style="list-style-type: none"> • Kärngruppen med hjälp av sina organisationer om så önskas
FÖRVÄNTAT RESULTAT	<ul style="list-style-type: none"> • Ökad medvetenhet hos kärngruppen • Grund för samverkan med relevanta nyckelaktörer • Förutsättningar för att utföra steg 6 och 7

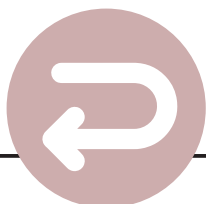
GUIDE

För att samverkan mellan olika aktörer ska kunna etableras, fungera, hålla över tid och utvecklas krävs det en hel del arbete. Bland annat krävs det någon form av samordningsfunktion som organiserar arbetet och hjälper till i kontakten mellan de olika aktörerna. Det krävs också ett samverkansarbete mellan aktörer som kanske inte är vana vid att samarbeta. Nedan uppmuntras ni att fundera ut hur ett nätverksarbete bäst skulle kunna bedrivas i er stad och ni börjar lägga grunderna för ett arbete bortom kärngruppen. Ni skall i efterföljande steg arbeta med dessa nya samverkansaktörer och skapa en samverkansplan och en rutin för enskilda ärenden i steg 6 och 7.

Det går möjligen på vissa platser att integrera ett samverkansarbete mot människohandel och prostitution i ett existerande nätverk. Men med tanke på att frågan är ny för många och att bredden bland aktörer som bör engageras är stor föreslår vi att ett nytt nätverk formas.

Sammanfattningsvis syftar steg 5 till att hjälpa er att definiera samordnings- och nätverksarbetets funktion i ett gemensamt arbete mot människohandel. Med en tydlig tanke på hur detta skall fungera hjälper ni fler att våga säga ja, eftersom de kan få en klar bild av vad det innebär. Dessutom minskar det risken för att arbetet endast ligger på en eller ett fåtal individer.

TIPS!

GÅ TILLBAKA TILL ERA ANTECKNINGAR FRÅN STEG 3 ÖVNING 2 SOM HANDLADE OM OLIKA NIVÅER AV SAMVERKAN. ANVÄND DET SOM UNDERLAG I ÖVNINGARNA OCH AKTIVITETERNA SOM NU FÖLJER.

TEAM ÖVNINGAR

FOKUS PÅ INÅTRIKTADE ÖVNINGAR FÖR ÖKAD FÖRSTÅELSE

UTFORSKA MOTIVATION OCH KOMMUNIKATION

Ta fram ett blädderblocksblad och pennor. Gör en lista på alla branscher som ni har/kommer att ha kontakt med under Stad för stad-processen.

1. Fundera sedan på följande frågor och skriv ner svaren under varje bransch:

- Vad är huvudmålet med dessa organisationers verksamhet?
- Vad tror ni är den primära anledningen till att människor söker jobb på denna organisation?
- Vad motiverar organisationen och personalen?
- Hur kan det påverka organisationen och personalen att de kommer i kontakt med människohandel och prostitution?

2. Byt färg och skriv:

- Vad kan vara svårt för de olika branscherna att förstå på samma sätt som ni?
- Vad kan vara samma eller annorlunda än i andra branscher?
- Hur kan ni visa intresse för de olika branschernas perspektiv och organisationer?
- Finns det några nyckelord att använda eller kanske att undvika?

3. Utveckla en kommunikationsplan utifrån detta.

UTVECKLA EN SAMORDNINGSFUNKTION

Börja skissa på en rollbeskrivning för en samordningsfunktion för det gemensamma arbetet mot människohandel och prostitution för er stad.

FUNDERA ÖVER FÖLJANDE FRÅGOR:

- Vad ska samordningsfunktionens övergripande ansvar vara?
- Vilka är de viktigaste uppgifterna?
- Vilka kompetenser krävs för detta arbete?

TIPS!

Samla in ett antal olika rollbeskrivningar på samordnare. Leta inom olika verksamheter för att få ett brett underlag och en god jämförelse.

UTVECKLA EN ROLLBESKRIVNING FÖR NÄTVERKET

Börja skissa på en rollbeskrivning för nätverket av aktörer som ni haft kontakt med och skall samla.

FUNDERA ÖVER FÖLJANDE FRÅGOR:

- Vad ska nätverkets funktion vara?
- Vilka är de viktigaste uppgifterna?
- Vilka konkreta saker krävs för att det skall kunna utföras?

Använd exemplet nedan från Helsingborgs nätverk mot människohandel och prostitution som inspiration.

Återkom till detta arbete när nätverket är etablerat. För en dialog med nätverkets deltagare om hur de ser på sin och nätverkets roll. Detta arbete ger en god grund till en överenskommelse mellan parterna.

EXEMPEL

ROLLBESKRIVNING – HELSINGBORGS NÄTVERK MOT MÄNNISKOHANDEL OCH PROSTITUTION

1. Dokumentets syfte

Detta dokument avser att beskriva syftet och inriktningen med arbetet som skall bedrivas inom ramen för Helsingborgs nätverk mot människohandel och prostitution. Dokumentet skall inte ses som ett juridiskt bindande dokument, men avser tydliggöra en gemensam hållning inom nätverket.

2. Ändamålsbeskrivning

Helsingborgs nätverk mot människohandel och prostitution upprättades 15 juni 2016 för att på ett aktivt och praktiskt sätt motverka människohandel och prostitution i Helsingborg med omnejd. Detta genom samverkan mellan relevanta aktörer i närområdet. Med motverkan avses förebyggande och brottsbekämpande verksamhet samt arbete för att tillgodose offrens rättigheter.

Delmål

- Kartläggning av problembilden
- Upprättande av gemensam handlingsplan för ärendehantering
- Minskning av förekomsten av sexköp eller misstänkta sexköp inom turistnäringen i Helsingborg
- Nolltolerans mot sexköp i Helsingborg med omnejd
- Sexköpare bötfälls
- Utredningar gällande människohandel och prostitution upprättas
- Offer erbjuds möjligheter till stöd

3. Nätverkets deltagare

Vid nätverkets upprättande finns följande deltagare: polisen, socialtjänsten, Helsingborgs stad, Hotellgruppen Helsingborg, Helsingborgshem, Kvinnojouren, Brottsofferjouren och Frälsningsarmén. Alla deltagare har lika rätt att påverka

utvecklingen av nätverket och dess arbete. Deltagande i nätverket begränsas till de organisationer och sammanslagningar som har reella och praktiska möjligheter att påverka vad som sker i Helsingborg. Dessa förbinder sig till att inom ramen för sin organisation verka för en positiv utveckling.

4. Samordning

Deltagarna väljer en samordnare. Denna har till uppgift att driva arbetet framåt bl.a. genom att: sammankalla till möte, föra protokoll, verka för nätverkets utveckling och främjande och verka för en gemensam hållning.

5. Beslutsfattande

För att säkerställa en effektiv beredning ska deltagarna, i den mån det är möjligt, informera samordnaren om de punkter de vill ha med på kommande möte. Under nätverksmöten har deltagarna möjlighet att fritt diskutera olika möjligheter, lösningar och idéer utan att förbinda sig under mötets gång. Deltagarna tar sedan med sig information och föreslagna möjligheter och idéer tillbaka till sin organisation eller sammanslutning och återkommer inom överenskommen tidsram med förslag till beslut. Beslut tas sedan löpande.

6. Extern kommunikation

Deltagande organisationer förstår frågans känsliga natur och förbinder sig till att inte externt kommunicera de uppgifter som behandlas inom nätverket, såvida man inte kommit överens om detta. Deltagarna förbinder sig också till att inte kommunicera utåt å hela nätverkets vägnar utan att de andra deltagande organisationerna fått möjlighet tycka till.

AKTIV- ITETER

FOKUS PÅ UTÅTRIKTAD VERKSAMHET FÖR ARBETETS UTVECKLING

ANORDNA ETT EVENT

Nu är det dags att samla de aktörer som ni haft kontakt med under tidigare steg till ett nätverks- och utbildningsevent. Eventet har två övergripande syften. Dels att öka medvetenheten om problematiken i er stad, dels bredda arbetet från kärngruppen till ett större bärarlag, ert stundande nätverk.

Några saker att tänka på:

- 1. Boka en lokal som passar för syftet.** Eftersom ett grundläggande syfte med tillfället är nätverkande är det bra om det finns gott om plats för människor att röra sig runt i rummet på ett trivsamt sätt.
- 2. Formulera syftet med träffen** och bestäm därefter hur långt eventet skall vara och vilka typer av inslag som är relevanta.
- 3. Boka talare eller paneldeltagare.** Genom att bjuda in expertkunskap kan ni bidra till en ökad medvetenhet i frågan och skapa en förståelse för behovet av aktiviteter och insatser. Bjud också gärna in nyckelpersoner inom kommun och polis för förankring av arbetet.
- 4. Förbered er för att dela kartläggningsarbetet.** Arbetet med kartläggningen är förmodligen inte klart vid denna tidpunkt, men det är ett tillfälle att ge en ögonblicksbild för att öka förståelsen bland deltagarna och möjliggöra vidare insamling av information.
- 5. Gör en inbjudan och bjud in** de aktörer som ni vill se på eventet i god tid. Kommunicera syftet med träffen och vad ni hoppas åstadkomma genom satsningen och något om de större perspektiven.
- 6. Följ upp inbjudningarna** för att se till att ni får svar. Vissa aktörer är svårflörtade så det kan vara bra att ringa eller använda en personlig kontakt för att motivera till deltagande.

- 1. Beställ material.** Många civila organisationer har bra material. Sök runt och beställ det som känns roligt och matnyttigt att ha på ett bord när gästerna kommer.
- 2. Organisera fika!** Mat skapar gemenskap och en god stämning, så var inte snål här.
- 3. Gör en dagordning.** Planera träffen väl och dela upp arbetet mellan er. Var noggrann kring inledning och avslutning
- 4. Formulera en tydlig förfrågan** till deltagarna som de också får möjlighet att på något sätt svara på innan de går. Fråga till exempel:
  - Vill ni vara med i ett nätverk mot människohandel och prostitution?
  - Vill ni vara med och forma det gemensamma arbetet?
  - Kan ni vara med XXXX-XX-XX då vi startar upp. nätverksarbetet alternativt anordnar en workshop för att arbeta med detta?

EXEMPEL

FLYER FÖR EVENT SIDA 1

FINNS ATT HÄMTA PÅ FRÅLSNINGSARMÉNS HEMSIDA.

BEKÄMPA MÄNNISKOHANDEL

STAD FÖR STAD

Människohandel finns överallt. Handeln finns i stora som små städer, ute på landet och inne i centrum. Som samhällsmedborgare har vi ett gemensamt ansvar att stoppa det och att hjälpa dem som utsätts. Det är svårt. Många av oss vet inte var vi ska börja. De flesta av oss är inte experter och vi har mycket annat att göra. Samtidigt är vi många som vill göra det vi kan.

ÄR DU INOM MYNDIGHET, FÖRETAG ELLER IDÉBUREN ORGANISATION?

VÄLKOMMEN

EXEMPEL

FLYER FÖR EVENT SIDA 2

FINNS ATT HÄMTA PÅ FRÄLSNINGSARMÉNS HEMSIDA.

VAD ÄR STAD FÖR STAD?

Just nu pågår det ett aktivt arbete för att bekämpa människohandel i vår stad genom projektet "Stad för stad" vilket är ett projekt framtaget av Frälsningsarmén och Länsstyrelsen Skåne. Kärngruppen i projektet bjuder nu in till nätverksträff.

HUR BIDRAR JAG?

Du bidrar utifrån din verksamhet och roll och kan göra följande:

- 1 Gå med i det nya nätverket
- 2 Delta i workshopen för att arbeta fram en gemensam plan för vår stad

DU ÄR VIKTIG

i arbetet för att fler utsatta ska kunna bli fria från människohandel och prostitution.

VARFÖR DÅ? - NÄTVERKET

Genom att arbeta brett kan vi upptäcka, identifiera och agera när människohandeln sker i vår stad - och därför behöver vi dig. Genom att ingå i ett nätverk av flera lokala akörer kan vi tillsammans arbeta för att fler utsatta ska kunna bli fria från människohandel och prostitution.

KÄRNGRUPPEN REPRESENTERAR:

WORKSHOP

DATUM:

PLATS:

KONTAKT

För mer information och anmälan till workshop:

REFLEKTION

Se tillbaka över er Stad för stad-process så långt med ert arbete på eventet i steg 4-5 i fokus:

- Vad har ni åstadkommit?
- Vilka möjligheter finns?
- Vilka nya eller gamla utmaningar står ni nu inför?

ANTECKNINGAR

UTFÖRA

“People support what they help to create”

- Ty Bennet

Hittills i processen har ni utforskat er utgångspunkt som stad. Ni har börjat kartlägga problemen och tagit kontakt med olika aktörer. Ni har också börjat utrusta er för att förstå människohandelsfrågan bättre, och rama in några av de många frågor som kommer upp.

I den sista delen av arbetet skall ni omsätta det ni lärt er i någonting konkret för kunna utföra ett gemensamt arbete i relation till er stad i stort och vad gäller enskilda ärenden. Kärngruppen kommer här att leda nya nätverksaktörer, genom sin ökade förmåga, för att också de skall kunna vara med och stötta arbetet utifrån sina olika roller.

NÅGRA FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR ATT UTFÖRA STEG 6 OCH 7

- Steg 1-5 har avslutats
- Arbetet med kartläggningen kan sammanställas till ett resultat
- Det finns en kontakt upprättad med olika samverkansaktörer
- Kärngruppen är redo att ta på sig ledartröjan och visa vägen för andra i sin egen organisation och bland samverkansaktörer i staden

TA FRAM EN LOKAL SAMVERKANSPLAN

STEG

GUIDE

AKTIVITET	EN GEMENSAM UTGÅNGSPUNKT
AKTIVITET	SWOT
AKTIVITET.....	SKAPA EN SAMVERKANSPLAN
REFLEKTION	

ARBETE	<ul style="list-style-type: none"> • En till två heldags workshopar eller motsvarande
VEM	<ul style="list-style-type: none"> • Kärngruppen, andra nyckelaktörer inom relevanta organisationer, förvaltningar och grupper
FÖRVÄNTAT RESULTAT	<ul style="list-style-type: none"> • Ökad medvetenhet • Brett ägandeskap i frågan • Underlag för en gemensam samverkansplan

GUIDE

I steg 6 skall en lokal samverkansplan för att förebygga, motverka och bekämpa människohandel och prostitution tas fram. Kärngruppen leder och deltar i denna process bjuder in andra nyckelaktörer att bidra utifrån sina respektive roller. Förhoppningen är att ni genom steg 5 har fått klart för er vilka de aktörerna är. Underlaget för att kunna utföra detta steg har ni arbetat fram under steg 2, 3 och 4.

Genom att samverka kring upprättandet av en gemensam plan övar ni på samverkan. Ni skapar också ägandeskap eftersom aktörerna får vara med och bestämma kring de mål och aktiviteter som arbetas fram. Dessutom får ni fart i arbetet med hjälp av en tydlig riktning och signalerar att ni nu kommer arbeta proaktivt tillsammans med andra.

FÖLJANDE ÄR EXEMPEL PÅ FORMAT NI KAN ANVÄNDA FÖR ATT UTFÖRA STEG 6:

ALTERNATIV 1	ALTERNATIV 2
Bjud in till två workshop-tillfällen och utför arbetet under en koncentrerad tid.	Börja nätverksarbetet med nätverksträffar och skapa en plan under era mötestillfällen.
FÖRDEL	
Ni får arbetet gjort och nätverket kan därefter fokusera på utförande.	Genom att arbeta dynamiskt med planen över tid finns det möjlighet att öka medvetenheten om frågan successivt, och arbetet blir mindre stressat. Det kan öka deltagarnas upplevda möjlighet att ge input samt självförtroende.
NACKDEL	
Kan upplevas som utmanande då frågan är ny för många. Det kan skapa stress vilket motverkar goda idéer. Tiden för reflektion reduceras.	Det finns en risk för att vissa deltagare över tid blir passiva i förhållande till processen, inte dyker upp på allt, eller att intresset för frågan falnar. Arbetet blir därav mycket mer beroende av en aktiv samordnare.
LÖSNING	
Ni kan motverka nackdelarna med kommunikation. Men också genom att skapa möjligheter för relationsbyggande under träffarna.	Ni kan motverka dessa nackdelar genom att skriva en plan för hur ni ska ta fram samverkansplanen över tid. Kommunera vad det kräver i form av deltagande på möten. Be deltagarna att återkomma med svar på om de vill vara med under arbetet och boka mötena i god tid. Sätt ett slutdatum för när planen skall vara klar och följ upp processen regelbundet.

TIPS!

VARMT
VÄLKOMMEN!

TÄNK PÅ GÄSTFRIHETEN NÄR NI SAMLAS, ATT SKAPA EN BRA MILJÖ FÖR SAMTAL SÅGER MYCKET OM ERA INTENTIONER OCH HUR NI VÄRDERAR ERA SAMVERKANSPARTER.

AKTIV- ITETER

FOKUS PÅ UTÅTRIKTAD VERKSAMHET FÖR ARBETETS UTVECKLING

▶ EN GEMENSAM UTGÅNGSPUNKT

I steg 1 av Stad för stad började ni i kärngruppen att arbeta med att bedöma utgångspunkten för det lokala arbetet. Genom denna övning knyter ni an den diskussionen till den större gruppen nätverksdeltagare. Det är viktigt att ni landar i en gemensam utgångspunkt innan ni börjar arbeta med en plan för att ingen skall känna sig vilsen. Det är nu er primära roll som kärngrupp att hjälpa de aktörer som inte varit med på hela Stad för stad resan.

Som kärngrupp förbereder ni er för att:

- Presentera en sammanställning av vad ert kartlägningsarbete resulterat i, för vidare diskussion i gruppen.
- Presentera en sammanfattning av de verktyg och den kunskapsbank ni sammanställt för användning i er stad och hur den kan göras tillgänglig för resten av nätverket.

Använd mallen som exemplifieras av bilden nedan för att ta fram en gemensam utgångspunkt i arbetet mot människohandel och prostitution. Den finns att hämta på Frälsningsarmens hemsida. Det rekommenderas att ni skriver ut denna i A3 format.

MALL - EN GEMENSAM UTGÅNGSPUNKT | Använd mallen för att tillsammans utforska den gemensamma utgångspunkten för ett arbete mot människohandel och prostitution i er stad.

3 VERKTYG OCH RESURSER
I Steg 3 av Stad för stad samlade kärngruppen in information och verktyg inom olika expertområden. De bjuds nu in att dela med sig av vad de sammanställt, för sedan en diskussion kring detta med hjälp av frågorna nedan.

3 SAKNAS NÅGOT?

1 VAD VAR NYTT, VAD VAR VIKTIGT?

4 VILKA BEHOV TILL VIDARE UTBILDNING FINNS I GRUPPEN?

2 VAD ÄR RELEVANT FÖR VEM?

5 HUR KAN RELEVANT INFORMATION GÖRAS TILLGÄNGLIG FÖR RÄTT PERSONER OCH ORGANISATIONER?

▶ SWOT

Utgå ifrån den gemensamma utgångspunkten, samt arbetet ni gjort utifrån bransch ovan, för att tillsammans utföra en så kallad SWOT analys, engelska för strengths, weaknesses, opportunities, och threats vad gäller ert lokala område med fokus på människohandel och prostitution.

Dela in gruppen i mindre grupper om två till fyra personer och skriv ner era styrkor, svagheter, möjligheter och hot mot ett fungerande arbete. Presentera era tankar för de andra grupperna när ni är klara och se vilka gemensamma nämnare ni hittar. Ringa in de viktigaste insikterna.

STYRKOR (INTERNA)	SVAGHETER (INTERNA)
MÖJLIGHETER (EXTERNNA)	HOT (EXTERNNA)

▶ SKAPA EN SAMVERKANSPLAN

Nu är ni redo att börja arbeta fram en samverkansplan för ert gemensamma arbete mot människohandel och prostitution i er stad. Det är ett av de mål som vi strävar mot i processen, men skapandet av samverkansplanen tillsammans med andra är också en viktig del av ert relationsbyggande.

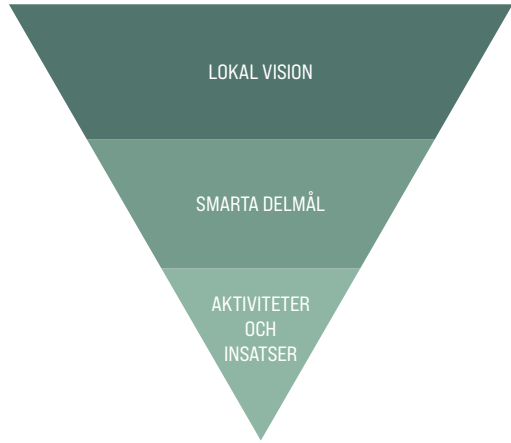
Som kärngrupp förbereder ni genom att fundera på följande:

- Tid:** Avsätt generöst med tid motsvarande 1-2 arbetsdagar.
- Personer:** Se till att rätt personer finns i rummet.
- Samverkan:** Skapa förutsättningar för att alla röster ska höras, detta skapar ägandeskap i processen och av frågan.
- Syfte:** Var tydlig med syftet och kommunicera detta i inbjudan.
- Förkunskap:** Skapa förutsättningar för goda samtal genom att uppmana till visst förarbete så att tiden kan användas för att arbeta tillsammans. Förarbetet kan bestå i till exempel ett material som skickas ut eller en länk till en utbildningsfilm som kommer med inbjudan.

Ni förbereder er också för att dela med er i gruppen om era tankar kring samordning och nätverksarbete.

Bilden illustrerar hur den här aktiviteten inbjuder er att arbeta från de stora perspektiven, ner mot det konkreta som skall utföras i form av aktiviteter och insatser baserad på er gemensamma vilja och prioriteringar.

MALL - LOKAL SAMVERKANSPLAN

Använd mallen som exemplifieras av bilden nedan för att ta fram en lokal samverkansplan i arbetet mot människohandel och prostitution. Den finns att hämta på Frälsningsarméns hemsida. Det rekommenderas att ni skriver ut denna i A3 format.

MALL FÖR LOKAL SAMVERKAN

MARKNADSFÖRING

För att arbetet skall få ett brett genomslag i ert närområde behöver ni kunna kommunicera om det på ett inspirerande, tillgängligt och tydligt sätt. Det kan finnas en bred målgrupp i samhället för arbetet i stort, samt mindre målgrupper för olika aktiviteter.

1 VEM BEHÖVER VETA OM ARBETET?

3 HUR KOMMUNICERAR NI PÅ ETT SÄTT SOM NÄR DENNA MÅLGRUPP?

4 TONALITET?

2 VAD ÄR VIKTIGT FÖR DEM?

5 VEM KAN HJÄLPA ER?

EXEMPEL

SAMVERKANSPLAN

BASERAT PÅ ARBETET I HELSINGBORG

VISION & ÖVERGRIPANDE MÅL

Vi vill samverka för en trygg och hållbar stad för alla som bor och vistas här. Därför har vi en nolltolerans mot människohandel och prostitution, visar empati för de som utsätts och lagför de som utnyttjar andra. Det gör vi bl.a genom att:

- Bekämpa efterfrågan på sexuella tjänster.
- Erbjuda stöd till alla de som utsätts i vår kommun.

DELMÅL

- Ökad lagföring av sexköpare (år 1: 5, år 2: 7, år 3: 10).
- Ökad medvetenhet bland allmänheten och nyckelaktörer.
- Introduktion av statistikinsamling av möjliga ärenden som berör människohandel och prostitution rapporterade genom en gemensam statistikmall.
- Ökad kontakt med målgruppen som utsatts/utsätts för människohandel och prostitution för information och stödsamtal (år 1: 3, 2: 5, 3: 7).
- Etablering och utveckling av ett samverkansarbete i mellan myndigheter, idéburna och näringslivet i staden.

AKTIVITETER / INSATSER

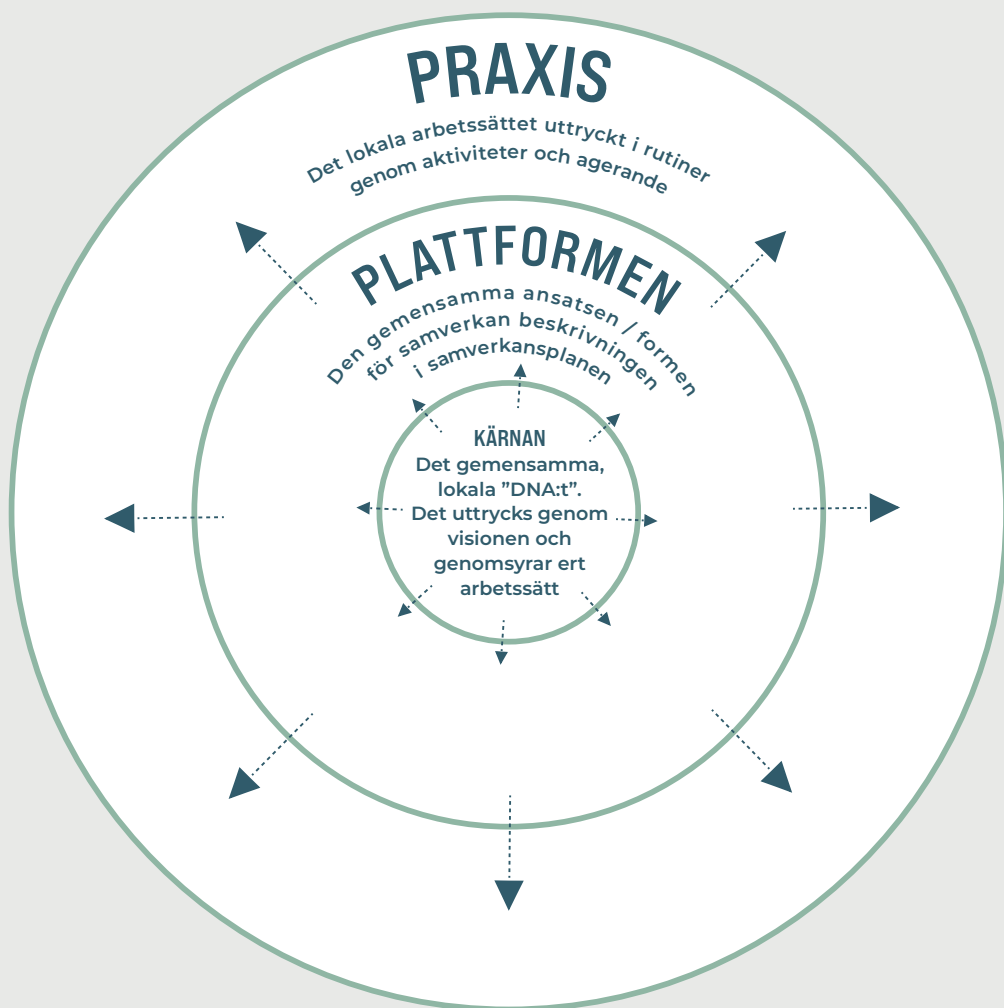
	ÅR 1	ÅR 2	ÅR 3
DELMÅL 1	Utveckling av rutin för hantering av enskilda ärenden	Spridning av information om rutin för enskilda ärenden	Spridning av information om rutin för enskilda ärenden
	Spridning av information om rutin för enskilda ärenden	Nätverksdeltagare följer rutinen för enskilda ärenden, rapporterar in tips och anmäler till polisen	Nätverksdeltagare följer rutinen för enskilda ärenden, rapporterar in tips och anmäler till polisen.

	ÅR 1	ÅR 2	ÅR 3
[forts.] DELMÅL 1	Polisen: uppdatering av flödesschema "köp av sexuella tjänster"	Polisen: insatsvecka under året, i samverkan med nätverket	Polisen: insatsvecka under året, i samverkan med nätverket
	Polisen: insatsvecka under året, i samverkan med nätverket		
DELMÅL 2	Utbildningsevent för hotellpersonal	Utbildningsevent för hotellpersonal	Utbildningsevent för hotellpersonal
	Utbildningsevent för fastighetsägare och säkerhets- och ordningspersonal	Utbildningsevent för fastighetsägare och säkerhets- och ordningspersonal	Utbildningsevent för fastighetsägare och säkerhets- och ordningspersonal
	Utställning om prostitution i samverkan med kulturell förening	Utveckling av rutin för samverkan inom respektive bransch	Debattartikel
	Debattartikel	Förebyggande utbildning för unga i årskurs 7-9	
DELMÅL 3	Ta fram statistikmall	Sprid statistikmallen	Sprid statistikmallen
	Sprid statistikmallen	Följ upp och sammanställ insamlad information	Följ upp och sammanställ insamlad information
			Utvärdera och uppdatera statistikmallen.
DELMÅL 4	Utbilda socialtjänstens och idéburnas personal i människohandel	Studiebesök på annan ort	Utarbeta projekt för att nå specifik del av målgruppen
	Sprid informationsmaterial till relevanta verksamheter och platser där möjligt utsatta kan befinna sig	Utveckla arbetsmetod för att arbeta med enskilda ärenden	Fortsätt utveckla arbetsmetod för arbetet med enskilda ärenden.
DELMÅL 5	Etablera ett nätverk	Samla deltagare till regelbundna nätverksträffar (6 per år)	Samla deltagare till regelbundna nätverksträffar (4 per år)

REFLEKTION

När ni har utfört arbetet med att ta fram samverkansplan, använd bilden för att reflektera över resultatet.

- Uttrycker er plan det bilden visar?
- Varför/Varför inte?
- Om den gör det, på vilket sätt?

Illustrationen är inspirerad av Alan Hirsch och Dave Ferguson⁷

TA FRAM EN RUTIN FÖR ENSKILDA ÄRENDEN

STEG

GUIDE

AKTIVITET ..... AMBITIONEN

AKTIVITET ..... RUTIN FÖR ENSKILDA ÄRENDEN

REFLEKTION

ARBETE	<ul style="list-style-type: none"> • 1 heldags workshop eller motsvarande
VEM	<ul style="list-style-type: none"> • Kärngruppen, andra nyckelaktörer inom relevanta organisationer, förvaltningar och grupper
FÖRVÄNTAT RESULTAT	<ul style="list-style-type: none"> • Ökad medvetenhet • Brett ägandeskap i frågan • Underlag för en gemensam rutin i enskilda ärenden

GUIDE

Under steg 7 skall kärngruppen tillsammans med andra nyckelaktörer i det nya nätverket ta fram en gemensam rutin för samverkan när det gäller enskilda ärenden. Antagandet som görs i det här steget är att det är bättre för den utsatta personen så väl som för samhället i stort när olika aktörer samverkar även i enskilda ärenden. Det handlar alltså inte om att endast definiera de kontaktvägar in till polis och socialtjänst som redan finns (även om är viktiga). Utan att fundera på hur kontakten med potentiellt utsatta personer och situationer kan komma att ske bland olika aktörer och hur ni bäst kan agera för att ni tillsammans skall kunna åstadkomma bästa möjliga utfall för den enskilda personen.

Kärngruppen leder processen i steg 7. Ni använder er också av det material ni tagit fram under steg 4, samt det ni lärt er vad gäller nationella och regionala verktyg. Dessa kan integreras på olika sätt i den lokala verkligheten. Kom också ihåg att ha med er barnperspektivet.

Genom att utföra arbetet i steg 7 tillsammans lär ni bättre känna varandras roller, möjligheter och svårigheter. Med en dos ödmjukhet, öppenhet och flexibilitet kan det begynnande lokala arbetet leda till att resurser används väl både utifrån kompetens och medel.

FÖLJANDE ÄR EXEMPEL PÅ FORMAT SOM NI KAN ANVÄNDA FÖR ATT UTFÖRA STEG 7:

ALTERNATIV 1	ALTERNATIV 2
Bjud in till ett workshoptillfälle för att utföra arbetet.	Börja samlas som nätverk på regelbunden basis och skapa rutinen under mötestillfällena.
FÖRDEL	
Ni får arbetet gjort på kort tid inför ett fortsatt nätverksarbete. Nätverket kan därefter fokusera på implementeringen av rutinen.	Genom att arbeta dynamiskt med planen över tid finns det möjlighet att öka medvetenheten om frågan successivt, och arbetet blir mindre stressat, vilket kan öka deltagarnas upplevda möjlighet att ge input, samt självförtroende i frågan. Det möjliggör också intern förankring över tid.
NACKDEL	
Workshopen kan upplevas som utmanande då frågan är ny för många. Det kan skapa stress vilket motverkar goda idéer. Tiden för reflektion reduceras.	Det finns en risk att vissa deltagare över tid blir passiva i förhållande till processen, inte dyker upp, eller att intresset för frågan falnar. Arbetet blir därav mycket mer beroende av en aktiv samordnare.
LÖSNING	
Ni kan motverka nackdelarna genom förarbete och uppföljning.	Ni kan motverka dessa nackdelar genom att skriva en plan för hur ni ska ta fram rutinen över tid. Kommunicera vad det kräver i form av deltagande på möten. Be deltagarna att återkomma med svar på om de vill vara med under arbetet och boka mötena i god tid. Sätt en deadline för när hela planen skall vara klar och följ upp processen regelbundet.

TIPS!

1 → 2 → 3

GÖR RUTINEN SÅ ENKEL SOM MÖJLIGT TILL EN BÖRJAN
SÅ AKTÖRERNA UPPLIVER ATT DE FÖRSTÅR OCH KAN
IMPLEMENTERA DEN. NI KAN FYLLA PÅ DETALJER ÖVER TID.

AKTIV- ITETER

FOKUS PÅ UTÅTRIKTAD VERKSAMHET FÖR ARBETETS UTVECKLING

AMBITIONEN

Reflektera tillsammans kring er gemensamma ambitionsnivå innan ni börjar arbeta fram en rutin för enskilda ärenden. Använd bilden nedan som visar på olika utvecklingsnivåer som enligt vår erfarenhet finns i lokalsamhällen när det gäller hanteringen av enskilda ärenden. Utvecklingsarbetet inför varje nivå kräver gediget arbete både vad gäller förståelse, kompetens och utveckling av arbetsmetoder.

GRUPPDISKUSSION:

- Var befinner ni er?
- Var skulle ni vilja vara?
- Vad krävs för att ni skall nå dit?
- Vad behöver ni?

UTVECKLINGSNIVÅER FÖR HANTERING AV ENSKILDA ÄRENDE

1

2

3

4

5

DEN REAKTIVA MOTTAGAREN	<p>På denna basnivå hanteras primärt de ärenden som initieras genom socialtjänstens och lokalpolisområdets vanliga kanaler, och enligt allmänna rutiner. Hanteringen är reaktiv, då det krävs att andra aktualiserar ett ärende på ett sätt som systemet känner igen. Det kan ske genom anmälan, tips, ansökan om stöd eller orosanmälan. Gensvaret sker framförallt utifrån det akuta läget och uppföljning uteblir i de flesta fall om det inte efterfrågas på ett tydligt sätt. Utsatta personer får ibland tillgång till vissa rättigheter.</p>
--------------------------------	---

DEN FÖRBEREDDA KRISHANTERAREN	<p>På denna nivå hanteras ärenden också utifrån extern input, men särskilda rutiner har upprättats för ärenden som berör människohandel och prostitution, vilket gör att den utsatta personens bästa får ett tydligare fokus i den rutinmässiga hanteringen. Den initiala hanteringen inkluderar både lagförings- och stödperspektiv och den utsatta personen kan få tillgång till akuta insatser vad gäller boende och materiellet understöd. Utsatta personer får i fler fall tillgång till sina rättigheter i det akuta skedet.</p>
--------------------------------------	--

DEN HOLISTISKA LAGSPELAREN	<p>På denna nivå hanteras enskilda ärenden utifrån någon form av samverkan. Interna såväl som gemensamma rutiner mellan socialtjänst och polis och eventuellt civilsamhället har utvecklats och testats för att säkerställa att den utsatta personen står i fokus. Här finns en grundläggande förståelse för skydd och stöd i dessa ärenden och en koppling till de som kan erbjuda det. Det finns också en medvetenhet om brottet i bredare bemärkelse.</p>
-----------------------------------	--

PROCESSÄGAREN	<p>På denna nivå finns det god förståelse för, och kompetens kring människohandelsfrågan och skydd och stödmekanismer både i det akuta och det mer långsiktiga och hur dessa aktiveras. De som arbetar på denna nivå är medvetna om arbetets komplexitet och samverkan är en självklarhet. De vågar leda, ta initiativ och söka lösningar på problem utan att släppa fokus på de utsatta. Boende och stöd sker planerat. Placeringar och utredningar hanteras steg för steg med självförtroende.</p>
----------------------	--

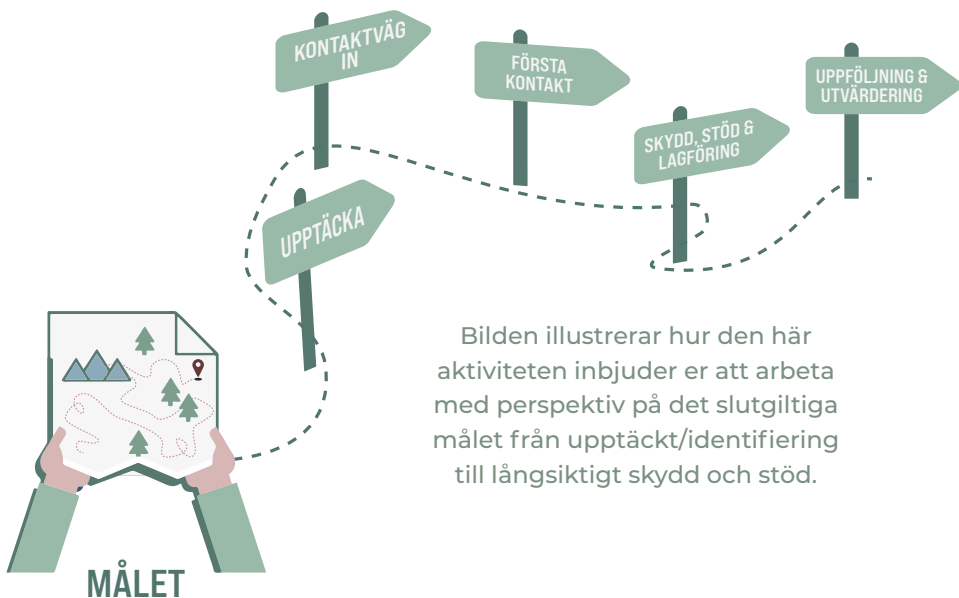
FÖREBILDEN	<p>På denna nivå finns det långt gående erfarenhet av ärendehantering och problemlösning i samverkan med andra. Metodutveckling sker på ett flexibelt och prestigelöst sätt både spontant och strategiskt. De som arbetar på denna nivå kan formulera varför de arbetar som de gör, och är trygga med att utrusta andra både internt och externt. De motiveras av ett högre syfte än det dagliga, rutinmässiga arbetet. Utsatta och samhället i stort motiveras till förändring.</p>
-------------------	--

▶ RUTIN FÖR ENSKILDA ÄRENDEN

Nu är det dags att arbeta fram en gemensam rutin för att hantera ärenden som berör människohandel och prostitution i er stad. Guiden ovan rekommenderar två alternativa format för att utföra detta arbete.

Som kärngrupp förbereder ni genom att fundera på följande:

- Tid:** Avsätt generöst med tid (motsvarande en arbetsdag).
- Personer:** Se till att rätt personer finns i rummet.
- Samverkan:** Skapa förutsättningar för att alla röster ska höras, detta skapar ägandeskap i processen och av frågan.
- Syfte:** Var tydlig med syftet och kommunicera detta i inbjudan.
- Förkunskap:** Skapa förutsättningar för goda samtal genom att uppmana till visst förarbete så att tiden kan användas för att arbeta tillsammans utifrån en god grundkunskap.

MALL - RUTIN FÖR ENSKILDA ÄRENDEN

ARTIKEL 3 ICKE-DISKRIMINERINGSPRINCIP

“Parterna ska tillämpa bestämmelserna i denna konvention, särskilt om brottsoffers rätt att komma i åtnjutande av åtgärder för att skydda och främja deras rättigheter, utan någon åtskillnad såsom på grund av kön, ras, hudfärg, språk, religion, politisk eller annan åskådning, nationellt eller socialt ursprung, tillhörighet till nationell minoritet, förmögenhet, börd eller ställning i övrigt.”

- Europarådets konvention om bekämpande av människohandel (CETS 197), Warsawa den 16 maj 2005.

Använd mallen som exemplifieras med bilden nedan för att arbeta tillsammans mot en gemensam rutin för att hantera enskilda ärenden som berör människohandel och prostitution. Var noga med att identifiera vilken aktör som ska göra vad i varje steg och hur den organisationen skall kontaktas.

Mallen finns att hämta på Frälsningsarméns hemsida. Det rekommenderas att ni skriver ut denna i A3 format.

**MALL - RUTIN FÖR
ENSKILDA ÄRENDEN**

Använd mallen för att arbeta tillsammans mot en gemensam rutin för att hantera enskilda ärenden som berör människohandel och prostitution. Var noga med att identifiera vilken aktör som ska göra vad i varje steg och hur den organisationen skall kontaktas.

1 FORMULERA MÅLET
I målet med lokal gemensam rutin för enskilda ärenden bör det ingå att brottsoffer får tillgång till sina rättigheter samt att förövarna lagförs. Detta kan formuleras på olika sätt och ingå i en större målbild för ert arbete.

1 VAD SKA ER LOKALA RUTIN LEDA TILL? FORMULERA ETT ÖVERGRIPANDE MÅL FÖR EN GEMENSAM LOKAL PROCESS.

2 VAD KRÄVS AV SAMVERKANSPARTERNA?

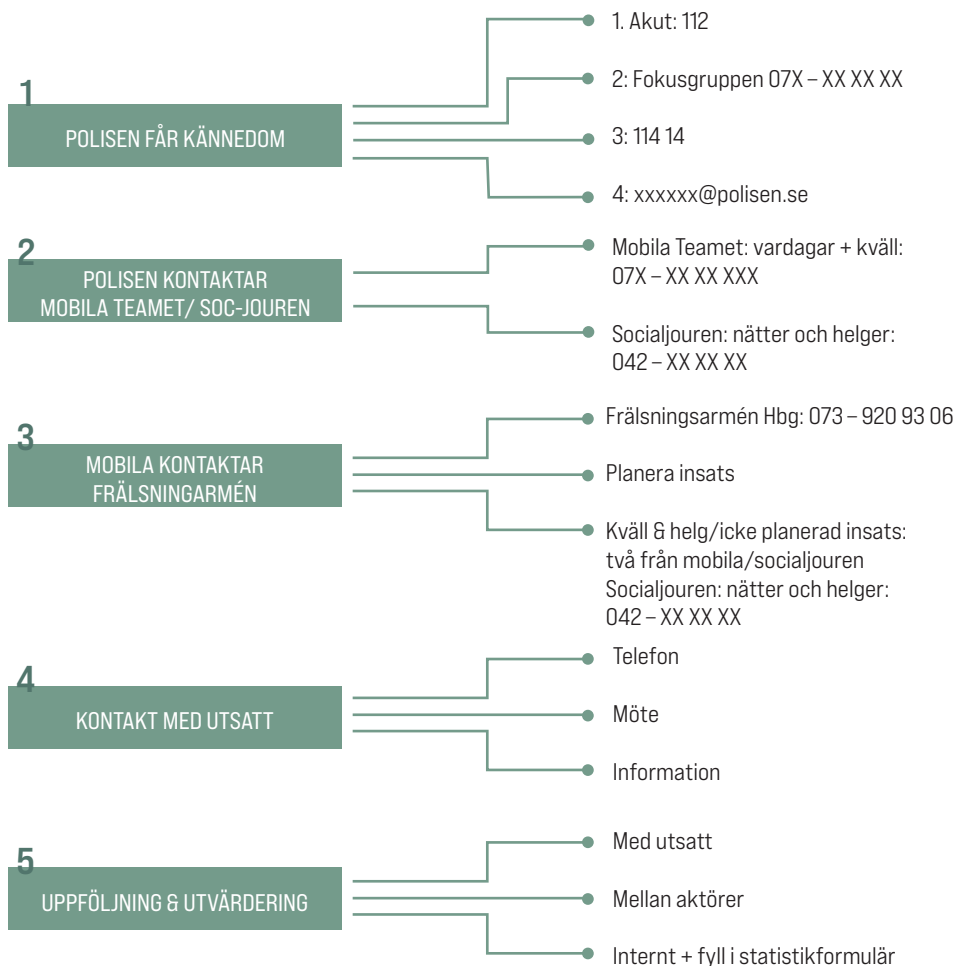
3 VAD INNEBÄR DET FÖR OLIKA AKTÖRER I PRAKTIKEN?

Tips!
Ta hjälp av avsnittet om brottsoffrens rättigheter i Kunskapsstödet.

EXEMPEL

INTERNA RUTINER FÖR ENSKILDA ÄRENDEN

POLISEN, SOCIALFÖRVALTNINGEN & FRÄLSNINGARMÉN HELSINGBORG

Flödesschemat ovan syftar till att ge en överblick över lokala samverkansrutiner som utarbetats mellan Polisen, Socialförvaltningen och Frälsningsarmén i Helsingborg.

Den övergripande målbilden för vår lokal samverkan i ärenden som rör människohandel och prostitution är att säkerställa att utsatta erbjuds skydd och stöd på ett förutsättningslöst, rättighetsbaserat sätt när de påträffas i Helsingborg.

EXEMPEL

NÄTVERKETS RUTINER FÖR ENSKILDA ÄRENDEN I HELSINGBORG

HELSINGBORGS LOKALA RUTINER

gällande
människohandel & prostitution

1. RING POLISEN VID MISSTANKE

1:a hand Fokusgruppen:
0738216384
2:a hand 114 14
I akuta fall 112
Övrig kontakt:
fokusgruppen.lpo-
helsingborg@polisen.se

2. DOKUMENTERA INCIDENTEN

3. UPPFÖLJNING & UTVÄRDERING

Ärenden som hanteras gemensamt följs upp inom ramen för Helsingborgs nätverk mot människohandel och prostitution, för att vi tillsammans ska kunna bli bättre. Du bidrar efter förmåga!

HELSINGBORG MOT MÄNNISKOHANDEL FÖR BROTTSSUTSATTA

I Helsingborg samverkar vi för att förebygga, motverka och bekämpa människohandel och prostitution, samt att möjliggöra förutsättningslöst och rättighetsbaserat skydd och stöd.

För mer information kontakta:
helsingborg@fralsningsarmen.se

REFLEKTION

När ni tagit fram en rutin för att hantera enskilda ärenden är det bra att stanna upp och reflektera över följande:

- Hur blir det här för målgruppen?
- Hur blir det för oss?
- Hur blir det för andra?

ANTECKNINGAR

AVSLUTNING

“What we call the beginning is often the end. And to make an end is to make a beginning. The end is where we start from.”

- T.S Eliot

“You never change things by fighting the existing reality. To change something, build a new model that makes the existing model obsolete”

- Buckminster Fuller

I steg 1-7 har ni inbjudits till att lära er mer om att arbeta mot människohandel och prostitution tillsammans med andra. Ni har utforskat er stad tillsammans med andra aktörer som kan skapa förändring. Ni har börjat utrusta er i frågor som berör människohandeln och dess offer, samlat på er verktyg och information som ni behöver när det väl gäller. Och ni har lagt en gemensam grund för ett praktiskt och aktivt arbete i er stad, utifrån era behov, förutsättningar och målbild. Bra jobbat!

Det är så klart nu det riktiga arbetet börjar, men att ni tagit er hit är en bedrift som ni borde fira. Det är bra för er stad och det är bra för de människor som behöver er hjälp.

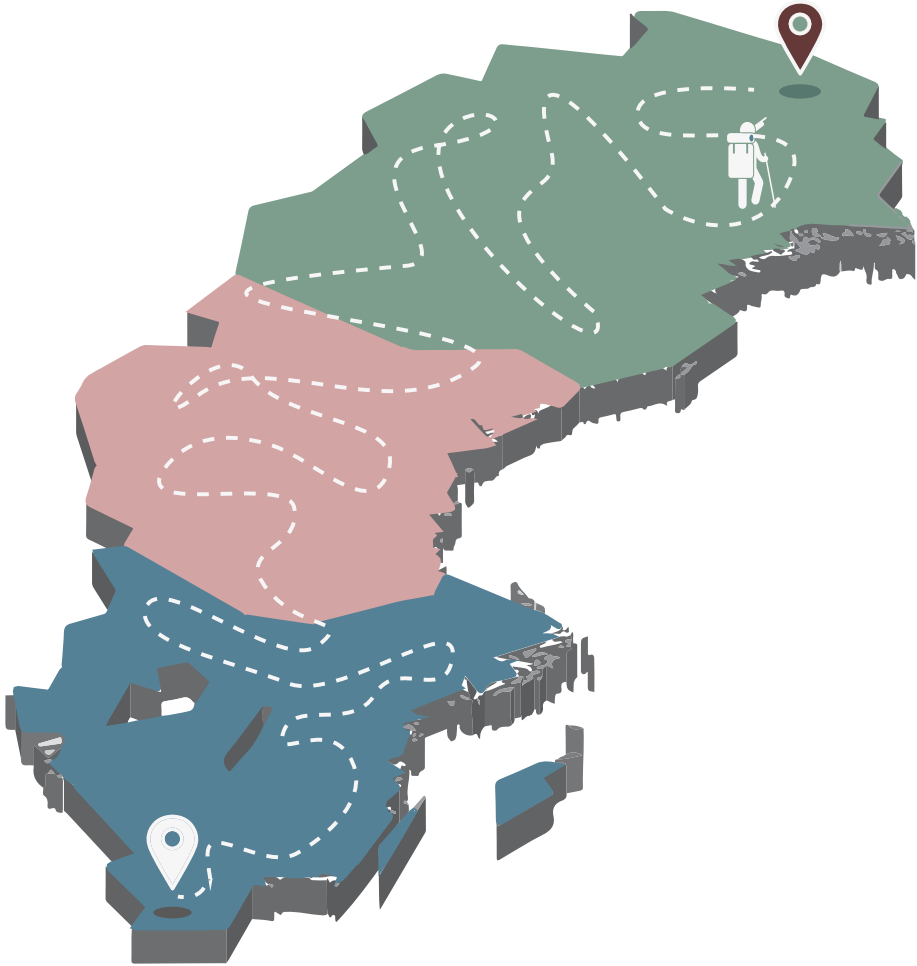
Vi vill påminna om de tre pelarna som nämns i inledningen av materialet. Ledarskap, samordning och samverkan. Dessa tre kommer att möjliggöra arbetets fortsatta utveckling i er stad. De behövs också internt inom era egna organisationer, där det gemensamma behöver förankras för att det skall fungera.

Den gemensamma plan ni tagit fram ger er riktning och skjuts framåt. Er rutin för enskilda ärenden hjälper er att kunna börja agera för utsattas bästa, och denna kan ni uppdatera efter behov när ni börjar er implementering.

Kom ihåg där ni nu står att utveckling tar tid, och ofta innebär det både medgång och motgång, men om ni fortfarande upplever att det finns ett engagemang för frågan kan ni nu komma långt.

Frälsningsarmén hoppas att Stad för stad bidragit till att ni upplever er bättre rustade för att förebygga, motverka och bekämpa människohandeln i er stad och att ni hittat samverkansaktörer som vill bära ansvaret tillsammans med er. Och viktigast av allt hoppas vi att ni som hamnar i den där bruna soffan som vi skrev om inledningsvis, ska ha tillräckligt på fötterna för att kunna gå sida vid sida med en utsatt person mot en bättre framtid. Det är trots det allt detta handlar om.

Tack för allt ni gjort för människohandelns offer genom er arbete. Genom er kan fler bli överlevare och människohandeln bekämpas stad för stad.

FEEDBACK

Om ni har använt materialet Stad för stad vill vi gärna höra hur ni upplevt det, vad ni åstadkommit och vad ni vill dela med er till andra!

Vi tar tacksamt emot er feedback via mail till manniskohandel@fralsningsarmen.se

SLUTNOTER

1 Standret, Freepick. www.freepik.com/free-photo/travel-trekking-summer-landscape-mountains-green-grass-trees-blue-sky_10001580.htm#page=3&query=swedisch%20forrest%20blue%20sky&position=2&from_view=search&track=ais [hämtad 24/10/10]

2 Inspirerat av Jungs 12 personlighetsarketyper som beskrivna av Gianluca Fiorelli, *Understand and Harness the Power of Archetypes in Marketing*, se: <https://moz.com/blog/the-power-of-archetypes-in-marketing>, samt Jeremie Kubicek and Steve Cockram, *5 voices - How to communicate Effectively with Everyone You Lead*, John Wiley & Sons, Inc., Hoboken, New Jersey, 2017

3 Brene Brown. *Dare to lead*, Random House United States, 2018

4 Rich Robinson, *Movement Lab 2021*, www.movementleaderscollective.com [hämtad 24/10/10]

5 Chris Huxham (ed.), *Creating Collaborative Advantage*, 176–180. Sage. London 1996

6 Bilden är en omarbetning av Sharon M. Wascos visualisering av Chris Huxham's typologi för hur organisationer eller individer kan arbeta tillsammans. Hon säger att: "Collaboration is the highest level of functioning, with capacity building as the collaborative advantage". Se Wascos illustration på <https://aea365.org/blog/commitment-to-collaboration-by-susan-wasco/> [tillgänglig 2023-01-05]; Chris Huxham, "The Search for collaborative advantage. In Huxham (ed.), *Creating Collaborative advantage*, 176–180. Sage, London 1996

7 Illustrationen är inspirerad av Alan Hirsch och Dave Ferguson, *On the Verge*, figur 11, sid. 117, Zondervan 2011

Människohandel och prostitution är ämnen som många av oss har starka känslor inför när vi lyssnar på nyheterna eller läser ett inlägg på sociala medier. Få av oss relaterar denna brottslighet till den privata och professionella verklighet vi lever i. Men tyvärr är människohandel och prostitution mer vanligt förekommande än vi kanske tror. Den förekommer i våra storstäder, men också på mindre orter. Den finns där efterfrågan finns och den påverkar utsatta individer, men också vårt samhälle i stort. Myndigheter och kommuner har specifika ansvar när det gäller denna fråga, men de av oss som arbetar inom näringsliv och idéburna organisationer behöver också vara med och arbeta för ett Sverige fritt från människohandel.

Stad för stad är ett metodmaterial som syftar till att ge stöd till lokalsamhällen som vill påbörja eller vidareutveckla ett arbete mot människohandel och prostitution i samverkan med andra. Det är till för er som vill något, men inte vet vart ni skall börja. För er som inte är experter, men har ett intresse och ett driv.

Materialet består av en Handbok och ett tillhörande Kunskapsstöd. Med dessa två böcker hoppas vi på Frälsningsarmén och Länsstyrelsen Skåne att ni som väljer att göra den resa som föreslås i dess sidor skall få fart i utvecklingen av en lokal, gemensam plattform för ert arbete mot människohandel.

Tack för det ni gör för att fler utsatta skall bli överlevare, och människohandeln ska kunna bekämpas stad för stad.

BEKÄMPA MÄNNISKOHANDEL

STAD FÖR STAD

Länsstyrelsen
Skåne

